

Administrația Română

ORGANUL ASOCIAȚIEI GENERALE A NOTARILOR COMUNALI
DIN ROMÂNIA

Jurisprudență * Administrație * Studii * Informațiuni * Revendicări

Apare lunar

Redactor: Isac E. Isacu, notar

Redacția și Administrația

Timișoara I, Str. 10 Maiu No. 3.

CUPRINSUL:

- „A. R.”: O aniversare și o coincidență.
STANCU BRĂDIȘTEANU: Președintele Federației generale a Asociațiilor profesionale de salariați publici: Administrația publică.
 Despre administrație și notarii comunali
 (Ce spune presa).
Profesor N. IORGA: Reforma reformelor.
N. S.: Situația notarilor comunali în viitoarea lege administrativă.
N. BATZARIA: Pentru „Administrația Română”.
ALEXANDRU I. MOVILĂ, primpretor: Numai o bună administrație rânduiește mersul armonios al vieții sociale.
Profesor CONST. RARINCESCU: Reforma Administrativă și Funcționarii publici.
Dr. GHEORGHE CIUPE, Consilier Com. Local, Rev. Timișoara: Pregătirea profesională a funcționarilor administrativi.
NICOLAE TĂRĂU, s. notar: Stabilitate în administrația comunelor rurale.
ION N. VLĂȘCEANU, primpretor: Primarul numit.
V. ȘUTA, notar: Ofițerul stării civile în comunele rurale.
TEODOR MESAROȘIU, notar: Rolul social al notarului.
IONEL V. VLAD: Stabilitate sau Inamovibilitate.
NIC. M. GRETZI, Secretarul Preturii Băneasa-Ilfov: Reforma „A. R.”: Moartea lui Șerban Constantinescu-Joseni.
MIHAI GRIGORIU, notar: Îndeplinirea procedurii în comunele rurale.
Dr. AUGUSTIN MAIOR, medic-șef: Slaturi medicale.
DIMITRIE COMȘA, notar: O nedreptate strigătoare.
 Recenzii. — Informațiuni.

Prietenii și colaboratorii noștri.

Incepem publicarea numelor colaboratorilor și prietenilor revistei — în ordine alfabetică.

Pe lângă colegi și șefi direcți, sunt și personalități din afară asociației, cari înțelegând perfect dreptatea cauzei noastre, ne dau prețiosul lor sprijin, pentru înfăptuirea dezideratelor ce avem, în primul rând fiind: ridicarea administrației Statului.

Sunt nume — scumpe nouă — bine cunoscute în știința și practica administrativă.

În sufletele notarilor comunali din întreaga țară arde candela recunoștinței pentru de aceștia și pentru toți oamenii de bine, cari — ca și noi — urmăresc propășirea administrației și fericirea țării:

Aron Romul, notar, președ. jud. Târnava-Mare.
Alberth Augustin, subnotar.
Bunescu Nicolae, dir. de pref., președ. jud. Sibiu.
Barboș Alex., primpretor, președ. jud. Someș.
Băcanu Ioan, notar, președ. jud. Constanța.
Bârlea Leon, notar.
Badiu Nicolae, notar.
Bretan Aurel, notar, președ. jud. Satu Mare.
Colan Gheorghe, primpretor, preș. jud. Trei Scaune.
Constantinescu Șerban-Joseni, notar, vicepreședintele Asoc., președintele jud. Buzău.
Ciupe G. Dr., Consilier la Comitetul Local de Revizuire, Timișoara.
Gheorghe Comșia, notar, președ. jud. Brașov.
Ciorogariu Petre, notar, președ. jud. Caraș.
Cionca Macedon Dr., primpretor, preș. jud. Odorhei.
Comșia Alexandru, președintele Asociației Generale a Notarilor Comunali din România.
Dăscălescu Stelian, notar.
Drăgan V. V. Preșe. As. Secretarilor de plasă.
Friedrich I., notar.
Florian Ioan, not. pens., președ. jud. Alba.
Grați Francisc, doctor în drept.
Grigoriu M. F., notar, președ. jud. Iași.
Gheorghiu Ioan — Bălți. Funcț. adm.

Grigorescu A. I., Consilier la Comit. central de revizuire, București.

Ionescu-Darzeu Virgil, subdir. gen. Min. de Interne.
Isaiu Dimitrie, subnotar.

Ieșan Dimitrie, director gen. Min. de Interne.
Lația Dr. George, medic.

Lungulescu C., ziarist, secretar general al Ligii Antirevizioniste.

Lascu Alexandru, notar, președ. jud. Ciuc.

Lighezan Liviu, președ. jud. Timiș-Torontal.

Mesaroșu F., notar.

Movilă I. Alex., primpretor.

Dr. Moldovanu Valer, prof. universitar.

Modolea P. C., Consilier la Comit. central de revizuire, București.

Mărculescu Stelian, notar, președ. jud. Dâmbrovița

Negrișeanu, notar, președ. jud. Caliacra.

Negulescu Paul, profesor universitar.

Onișca Teofil, notar, președ. jud. Târnava Mică.

Olariu Nicolae, notar.

Popovici Petru, notar.

Petrescu Cezar, scriitor, ziarist și deputat.

Popescu Alex., notar, președ. jud. Bihor.

Popu M. Dr. preșe. Asoc. pretorilor din România.

Popa Gheorghe, notar, președ. jud. Făgăraș.

Paștiu Ioan, notar președ. jud. Huneoara.

Dr. Popu Ioan, dir. pref., președ. jud. Năsăud.

Pyp Ioan, notar, președ. jud. Severin.

Rășchitor Victor, secretar com.

Roșca Petru, inspector general administrativ.

Rădulescu George, primpretor, președ. funcționarilor ad-tivi.

Rarincescu C., profesor universitar.

Rațiu Alexandru, notar, președ. jud. Arad.

Dr. V. Supuran.

Spătaru I., ref. jud.

Simon S. Traian, primpretor.

Teodorescu Anibal, profesor univ.

Ursu Simion, notar, vicepreșed. asoc.

Vlad Ionel, notar.

Vermeulen I. V., prof. univ.

Administrația Română

Organul Asociației G-rale a Notarilor Comunali din România

APARE LUNAR
REDACTOR: ISAC E. ISACU, NOTAR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
TIMIȘOARA I, STR. 10 MAIU No. 3.

O aniversare și o coincidență.

„Administrația Română”, împlinește 15 ani de apariție. Succesul acesta se datorește colegilor notari din toată țara, prin a căror solidarizare am reușit a conduce activitatea noastră pe drumul unei maturității ce, în viața unei publicații de specialitate, înseamnă recunoașterea dreptății cauzei pentru care luptă.

Pe câmpul de onoare au căzut colegi dintre cei mai inimoși, însă scopul sacrificiului acestora va fi călăzitorul activității noastre și în viitor.

Fie ca aniversarea revistei „Administrația Română”, ce coincide cu alcătuirea reformei administrative, să însemneze o piatră de hotar în schimbarea soartei notarilor comunali.

Din articolele publicate în numărul de față al revistei, sub semnătura unor personalități, cari fac cinste nu numai administrației, dar țării întregi, se desprinde dorința vie a tuturor de a sprijini reorganizarea administrativă.

Sunt apreciere simptomatice și îmbucurătoare, cari reamintesc trecutul glorios al poporului român, plin de bogate dovezi ale comuniunii gândurilor și faptelor înaintașilor noștri, în fața greutăților timpurilor.

Este de netăgăduit, că astăzi suntem într-o situație care reclamă consensul tuturor iubitorilor de neam, indiferent de vederi politice, pentru realizarea imperativului absolut, de a se da țării un nou impuls de viață, asigurându-i progresul administrației, prin reforma atât de mult așteptată.

Toate speranțele se îndreaptă către această operă, a cărei îndeplinire numai poate întârzia, fără ea țara întreagă să nu se resimtă, în toată structura ei. Istoria nepărtinitoare va fi recunoaștoare aceluia care, pătrunși de nevoile reale unei bune administrații — vor deseconsidera interesele momentului, pentru a răspunde chemării intereselor superioare ale Statului.

Din parte-ne, ne facem o datorie de conștiință ajutând toate acțiunile ce tind la reorganizarea și propășirea serviciilor publice, prin perfecțiunea cărora vedem contribuția cea mai serioasă la progresul și fericirea însăși a țării.

„A. R.”

Administrația publică.

Biserica și școala își exercită influența lor binefăcătoare asupra masselor de cetățeni într'un timp relativ lung.

O administrația publică, bine și energic condusă, poate să schimbe fața unei țări într'un timp relativ scurt.

Cu 71 prefecți de județe, care să fie liberi de orice amestec al partidelor politice, care să-și iubească cu adevărat țara și neamul și care să se devoteze întru totul rostului lor de conducători ai gospodăriei județelor și de reformatori în bine ai moravurilor publice, totul se va schimba repede în bine, iar România va deveni un adevărat rai, din toate punctele de vedere.

Pentru a putea reforma moravurile publice, se cere însă a fi tu însuși un mare om, un mare suflet, cu multă dragoste pentru semenii tăi și cu o voință de fier pentru înlăturarea relelor. Se cere deasemeni să ai pregătire tehnică și experiență mare.

Pe viitor, cine voește să fie mare și bun administrator în țara noastră, trebuie să înceapă ca notar și să urce toate treptele de pretor, director de prefectură, prefect, inspector și director în ministerul de interne și, la nevoie, secretar general și chiar ministru . . .

Să sperăm, că aceste vremuri vor veni chiar mâine.

STANCU BRĂDIȘTEANU

Președintele Federației generale a Asociațiilor
profesionale de salariați publici.

25 Ianuarie 1935.

Despre administrație și notarii comunali.

„In adevăr, nu există un domeniu mai important de legiferare, decât acela priyitor la administrația țării. A reforma administrația, a o așeza pe alte baze, înseamnă a da o nouă îndrumare celei mai importante ramuri de activitate a statului”. N. B a t z a r i a, „Dimineața”.

* — *

„Dând prestigiu, autoritate și posibilități unor asemenea prefecți, se va înnodea firul unei tradiții atăzi abandonate. Și apărând inamovibilitatea funcționarilor administrativi, scoși de sub capriciul politicianului și al electoralului, gospodarii decizi la faptă vor găsi înfârșit personalul auxiliar care să-i secondeze cu destulă experiență și râvnă, sub semnul stabilității”. C e s a r P e t r e s c u, „Curentul”.

* — *

Din memoriul subprefecților, înaintat guvernului.

„Prin noua lege administrativă să fie asigurată avansarea automată, pe loc, pentru toți funcționarii administrativi statutari, precum specificăm mai jos.

Prin aceasta se rezolvă un vechiu deziderat al corpului funcționarilor, deziderat adus în discuția Corpurilor Legiuitoare și cu ocazia desbaterilor asupra legii statutului funcționarilor publici. Neadmiterea acestui deziderat ne dă tabloul trist al notarilor, primpretorilor și foștilor subprefecți, cari și azi au gradul pe care l-au avut la punerea în aplicare a legii de unificare administrativă, din 1925: prefecții, sub-

prefecții, prim-pretorii, pretorii, notarii și subnotarii să fie funcționari de stat. Experiența făcută cu notarii ca funcționari comunali s'a dovedit dezastruoasă pentru această tagmă. Din această situație se poate face deducțiuni și pentru celelalte funcțiuni menționate mai sus: funcționarilor administrativi definitivi, de toate categoriile, să li se asigure inamovibilitatea după o vechime de cinci ani; prin derogare dela legea statutului funcționarilor publici, funcționarii administrativi publici nu vor putea fi transferați în interes de serviciu”. „Ecolu”.

* — *

Este momentul ca administrația să înceteze de a mai fi un câmp de deplasare al clientelei politice și să înceapă a fi ceea ce convine rostului ei adevărat: o CARIERĂ: Nu știm dacă redactorii anteproiectului au reflectat serios la această menire. Dorim ca adevărata preocupare să nu le scape.

Altminteri, vom avea o lege administrativă mai mult, fără ca administrația să fie făcut un pas de progres. (Ș e r b a n E l i e s c u, „Credința”).

* — *

„Această spontană manifestare trebuie să înalțe sufletele tuturor acelor, cari au grija țării și să-i facă să înțeleagă că modesta celulă administrativă dela sate e gata să-și dea oricând i s'ar cere și contribuția patriotică”. S t e l i a n P o p e s c u, „Universul”.

In marea SA dragoste pentru tot ce reprezintă idea de
muncă, cinste, ordine și progres, marele cărturar al neamului
d. profesor NICOLAE IORGA, a binevoit să dea revistei
noastre, pentru notarii comunali, următoarele rânduri:

Reforma reformelor.

*Tot ce se face pentru reforma administrației va rămâne
zadarnic dacă nu se va adăugi și altceva.*

*Anume contactul neconținut între administratori și admi-
nistrați.*

*Aceștia din urmă să cunoască în adevăr pe aceia cari
reprezintă Statul:*

Și nu numai cunoașterea e necesară dar iubirea.

*Căci nimeni nu poate administra de sus fără ajutorul celui
cătore care se îndreaptă acțiunea sa.*

*Când omul se îndreaptă el însuși cu bunăvoință, încredere
și iubire către oficiul celui care-l guvernează, când acesta are
în fiecare moment sfatul aceluia, când se întornează dela el,
il înțelege pe dânsul, îi e milă de necazurile lui, atunci, numai
atunci poate fi într'o țară muncă, ordine, progres și fericire.*

*Nu două lumi opuse și dușmane, ci forme deosebite în
viața aceluiași popor și frați buni în aceiași operă de creațiune
și gospodărie.*

N. Iorga.

Situația notarilor comunali în viitoarea lege administrativă.

De vorba cu d. Ministru DIMITRIE IUCA.

Intre două conferințe cu prefectii, obligațiile reclamate de lucrările parlamentului și de treburile ministerului, D. Ministru D. I u c a, își întrebuințează cele câteva clipe libere, de cari dispune, pentru a soluționa cererile ce i se adresează. Și — din cabinetul dlui Ministru I u c a — nimeni nu pleacă nesatisfăcut, fiecare găsește sprijin și ajutor. Căldura sufletului și dorința-i de a face bine infuză tuturora mulțumire și recunoștință. Le-o citește pe față.

Sunt deasemenea cunoscute străduințele d-sale, depuse zi de zi, pt. ridicarea nivelului administrației și pentru susținerea intereselor elementului de muncă și ordine. În recunoștința lor, notari comunali, l-au numit FRATELE lor, manifestându-și astfel dragostea față de acel care-i înțelege și îi sprijină.

Acest nume este un simbol al conlucrării armonioase dintre conducători și cei cari îi reprezintă.

Comuniunea dintre șefi și subalterni, în realizarea țelurilor înalte de propășire a serviciilor publice, are și va avea rezultate binefăcătoare pentru țară.

Cu prilejul alcătuirii proiectului de reformă administrativă am rugat pe distinsul colaborator al dlui Ministru I. I n c u l e ț, să facă revistei noastre omică expunere asupra situației ce se va crea notarilor comunali prin noua lege.

Crându-i în acest scop o audiență, d. Ministru m'a convocat pe a doua zi după amiază. Era însă sărbătoare oficială și am bănuț, deci, că nu am înțeles bine. Cu o zi înainte fusese examenul primpretorilor, conferințele de care aminteam mai sus și — natural era — ca, după această oboseitoare muncă depusă, sărbătoarea să fie bine venită pentru odihnă și reconfortare. Pentru orice eventualitate, m'am prezentat la minister. Domnul Ministru I u c a era în birou și — coincidență fericită — lucra, tocmai, la proiectul legii administrative.

Am arătat domnului Ministru speranțele notarilor comunali, ajunși la marginea puterilor, în noua lege administrativă. Principiile legii sunt cunoscute, atât din expunerea făcută la congresul notarilor, cât și prin publicarea lor în presă și în „Administrația Română”. În primul rând ridicarea prestigiului autorității Statului trebuie să fie ținta sforțărilor comune.

În ce privește pe notarii comunali, d. Ministru I u c a spune:

Increderea și speranțele lor sunt pe deplin justificate. Transpun în ceea ce lucrez acum punctul meu de vedere, gândurile cari mă preocupă cu privire la soarta lor.

Pe viitor nu mai poate fi vorba de transferări arbitrare, întrucât în noua lege se va soluționa și această doleanță a notarilor comunali, statornicindu-se drepturile. Cuvintele domnului Ministru Dimitrie I u c a, sunt confirmarea nestrămutatei dorinței de reorganizare a administrației și de reîntornare a dreptului și dreptății în serviciile publice.

Satisfacerea dezideratelor notarilor comunali, sistematic nesocotite în trecut: stabilitate, încadrare și investirea lor cu autoritatea necesară bunului mers al serviciului sunt fapte cari un pot întârzia.

Simțămintele d-lui Ministru I u c a sunt o cheazăsie de realizare.

N. S.

Pentru „Administrația Română”

Mi-ați făcut cinstea să-mi cereți câte-va cuvinte pentru revista Dvoastră.

Primul meu cuvânt — spus în toată sinceritatea — este un cuvânt de prețuire a muncii pe cât de inteligente pe atât de utile ce depuneți și mai cu seamă de prețuire a curajului de care faceți dovadă. Curaj constând în publicarea de 15 ani a unei reviste, consacrată administrației, adică ansamblului de chestiuni, care, ce-i drept trebuie să intereseze unanimitatea cetățenilor. Numai că expresiunea „trebuie să intereseze”, nu înseamnă, din nenorocire, că îi și interesează în adevăr.

Nu există în cuprinsul țării cetățean, care să nu aibă contact cu administrația, care să nu fie direct interesat la o cât mai bună alcătuire și funcționare a organelor administrative.

Dar de aci și până la osteneala și sacrificiul, ori cât de mic ar fi acest sacrificiu, de a urmări o publicație destinată administrației, este o distanță pe care nu suntem obișnuiți să o străbatem. Aceasta-i cauza de căpetenie pentru care trebuie prețuit spiritul de sacrificiu al Dvoastră, cari de 15 ani vă trudiți pentru a vedea administrația așezată pe laze nu numai drepte și conforme realităților reale ale țării, ci cât mai durabil cu putință. Ce anume se cere ca aceste baze să fie așa cum le dorim cu toții? Căutând publicația Dvoastră, constat cu un sentiment de satisfacție, că în studiile și articolele judicioase, întrebării i s-a răspuns cu toată competența și onestitatea

Totuși să mi se dea și mie voe să răspund în câte-va cuvinte, ceea ce, în fond, nu va fi decât un rezumat succint, dar foarte palid a ceea ce susțineți Dvoastră de atâția ani de zile.

În primul rând administrația trebuie scoasă din vârtoarea pătimășelor lupte de partid. Administrația nu trebuie să servească pentru plasarea agenturii electorale și a destul de numeroșilor invalizi ai vieții civile. În legătură cu aceasta reamintesc că aci, la București, pe strada care îi poartă numele, este statuia regretatului Vasile Lascăr, fost ministru de interne în anii de înainte de război: „Vreau ca din administrație să se face a doua magistratură”. În aceste cuvinte se cuprinde idealul ce a fost urmărit de Vasile Lascăr, acesta este meritul ce i-a asigurat un nume de cinste în istoria de evoluție a administrației române.

Însă, de ce să ne ascundem după deget? Această țintă continuă a rămânea și astăzi în înaltele sfere ale idealului.

Dar, mai curând sau mai târziu — și, desigur, e mult mai bine mai curând, decât mai târziu — lupta pentru o cauză bună și dreaptă trebuie să se sfârșească cu izbândă.

Iată, guvernul actual are aproape gata proiectul de o nouă reformă administrativă. Proiectul poate deveni și, probabil, va deveni în curând lege — ceea ce însă nu e de ajuns, oricât ar fi de bine conceput.

Mai mult decât litera moartă a legii să cere voința vie a oamenilor de a o aplica în adevăratul ei spirit și de a nu cunoaște mijloace de a o călca fățișori ori măcar de a ocoli.

Deci, o primă condiție: legea trebuie să iasă din consensul tuturor partidelor politice, tot așa cum aceleași partide trebuie să-și ia în mod cinstit angajamentul formal de a nu o modifica măcar pentru o perioadă de mai mulți ani și de a nu o călca.

Dar fără acel „element viu”, fără elementul omenesc despre care se vorbește cu atâta competență într-un articol apărut în ultimul număr al revistei Dvoastră, o lege, ori cât ar fi ea de perfectă, — nu poate da rezultatele ce se așteaptă dela ea.

N. Batzarina.

Numai o bună administrație rânduiește mersul armonicosocial al vieții sociale.

Statul nostru întregit, trebuie să-și creeze un organism administrativ puternic de progres, punând la contribuție toate forțele și energiile întrinsece; o măreață alcătuire nu de egoisme, al jertferei de sine și abnegațiunei pentru propășirea și buna stare a populațiunei.

Dacă principiile noii democratice pretind ca, viața Statului, în mai toate manifestările ei, să aibă la baza voința cetățenilor, recunosc și garantează tuturor, aceleași drepturi și îndatoriri, indiferent de clasă, confesiune sau naționalitate. Dacă esența principiului democratic constă în aceea, că, pretutindeni trebuie să avem ca bază voința, munca cinstită și meritul personal al indivizilor.

La această nouă viață socială, trebuie săi se asigure și o ordine socială, căci dacă viața practică nu corespunde voinței publice organizate, ordinea ei suferă grave zdruncinări.

Administrația, care urmărește pe individ în toate actele vieții sale, de la naștere până la moarte, sub formă de apărătoare sau ocrotitoare, trebuie să fie bine întocmită și activitatea ei sistematizată, spre a putea asigura vieții sociale o armonie sigură.

Pe măsură ce viața socială se preface și nevoile colective se înmulțesc, rolul administrației devine tot mai mare și atribuțiunile sale cu atât mai numeroase; ea trebuie să răspundă nevoilor mari și reale ale țării și să organizeze activitatea și munca națiunei.

Deaceia, prin noul așezământ administrativ, în curs de elaborare, trebuie să se introducă sisteme bine studiate, capabile de a asigura o acțiune armonică și o bună dezvoltare și activitate pe toate tărâmurile; să asigure cât mai mult controlul necesar, să înfrâneze arbitrarul și să apere legalitatea.

Nu e cu puțință o administrație autonomă bine întocmită, corectă și eficace, fără control; arbitrarul exclude orice autonomie.

Trebuie bine ales sistemul de organizare pentru

asigurarea controlului administrativ și pentru înfrânarea abuzurilor de putere, căci numai prin respectul legii, administrația își va putea satisface menirea ei.

Astfel organele puterii centrale — primpretor, notar — alcătuind un aparat bine dotat, trebuie să formeze pârghia principală a acestei organizații, care să poată garanta progresul, un maximum de respect pentru drepturile cetățenești și un maximum de garanții pentru ordinea și siguranța publică.

Cum orice autonomie administrativă presupune respectul legii, nu o viață fără frâu, fără lege, administrația se va putea așeza pe temelile unei adevărate ordine de drept, numai atunci, când se va da o bună structură aparatului puterii centrale și se va acorda inamovibilitate personalului.

În toate statele cu o bună administrație, puterea centrală are în mijlocul vieții rurale un organism este izvorul necesat de putere, pe care se reazimă puternic în persoana primpretorului, cu drepturi și atribuțiuni necesare. Pretutindeni Plasa formează un organism fundamental în organizația lor administrativă, reprezintă o tradițiune administrativă și întreaga administrație și gospodărie rurală.

Legea nouă administrativă, trebuie să țină seamă de acțiunea utilă și înalt-socială a primpretorului, să-i mărească sfera de activitate și să-i creeze un tratament mai omenesc. Prin înălțarea prestigiului primpretorului, — acordându-i-se inamovibilitatea și o justă salarizare — în aceeași proporție se înalță autoritatea statului și se asigură progresul.

Să se acorde acestui funcționar de carieră încrederea, puterea de-a putea împune respectul legii și o mai mare sferă de activitate, căci numai astfel se va putea asigura continuitatea, legalitatea și progresul, pentru propășirea administrației și fericirea țării noastre.

Alexandru I. Movilă, primpretor.

Reforma Administrativă

ȘI

Funcționarii publici.

de Prof. CONST. RARINCESCU.

De câțiva ani reformele administrative se țin lanț; nu a existat guvern de la războiu încoace, care să nu fi venit cu o reformă sau cu un proiect de reformă a administrațiunii noastre. Pornite din motive diverse, urmărind scopuri și mai variate, toate aceste reforme, fără să îmbunătățească cu nimic situațiunea, nu au avut nici un rezultat pozitiv, — din contră, se poate spune, că au creat o stare de nesiguranță și haos, care numai spre folosul administrațiunii nu poate fi.

Din ce cauză aceste reforme nu au dat de cât un rezultat negativ și steril?

Sunt multe cauze, însă una din cele mai importante este, că toate aceste reforme nu au ținut seama de factorul determinant al vieții administrative, care este **funcționarul public**. Nu a intrat încă în mintea conducătorilor noștri, că administrațiunea sunt funcționarii publici și că nu se poate concepe viață administrativă serioasă și la înălțimea cerințelor noi, dacă nu avem funcționari destoinici; și că nu vom putea avea funcționari destoinici, dacă situațiunea lor morală și materială nu va fi garantată în așa fel, ca să se respecte un minimum de condițiuni absolut necesare.

Zadarnic vom face reforme și legi, zadarnic vom schimba mereu organizarea instituțiunilor sau vom introduce altele noi, dacă nu vom avea funcționari pregătiți și însuflețiți de conștiința datoriei lor.

Iată de ce înainte de a se veni cu reforme și parareforme, o cârmuire de Stat luminată și conștientă, trebuie să înceapă întâiu prin a se ocupa cu situațiunea funcționarului public, în special cel administrativ, care trebuie reexaminată astăzi din următoarele puncte de vedere:

I. Din punct de vedere al capacității lor tehnice, al pregătirii profesionale și al ținutei lor morale.

Un funcționar public în Statul modern, cu o viață și o tehnică atât de complicată, nu mai poate fi un funcționar improvizat, în general din grămada agenșilor electorali; el trebuie să aibă a anumită pregătire profesională, iar din punct de vedere al culturii generale el trebuie să poscedă un minimum de cul-

tură, care este acela de a fi cel puțin egal, dacă nu superior, celorlalți membri ai grupeii sociale, în care este chemat a lucra. **Acțiunea administrativă se întemeiază în primul rând pe o chestiune de prestigiu; și ce fel de prestigiu poate avea mulțimea de funcționari recrutați după criteriile subiective și puși în slujbe, pentru cari nu au nici-o pregătire și nici un prestigiu? De aceia o reformă administrativă, înainte de toate, trebuie să asigure calitatea și ținuta morală a funcționarilor publici.**

II. Din punct de vedere al originii etnice și al sentimentului național al funcționarilor publici.

În slujbele publice, fie de Stat, Județ sau comună, fie ale celorlalte instituțiuni publice de orice fel, nu trebuiesc să funcționeze de cât persoane de origine română și cu sentimente categoric românești. Fie că ar fi vorba de organe alese, fie că ar fi vorba de funcționari numiți, nu se poate concepe ca să intri în Țara Românească într-o administrațiune publică, în care nu se vorbește românește și unde, dacă te adresezi în limba română, să nu ți se răspunde.

Intr'un timp, când toate straturile sociale sunt bântuite de curenți anarhice, când anumite elemente minoritare caută izvoare de inspirațiune peste granițe este inadmisibil, ca administrațiunea noastră să nu fie națională și unitară; și aceasta nu în mod fictiv și pe hârtie, ci în mod real și efectiv, încredințându-se și rezervându-se funcțiunile publice, atât alese cât și numite, elementelor de origine etnică română.

Să nu ni se răspundă, că aceasta ar însemna asupra minorităților și încălcarea tratatelor. Nu asupra nimeni și nu obligăm pe nimeni a-și părăsi afinitățile lor etnice și spirituale. Dar într'un timp când unele State calcă pe față tratatele internaționale și celelalte se ploconesc totuși în fața lor, și când în aceleași State unor conaționali de aceeași origine etnică (Sarre) li se refuză dreptul de a trăi mai departe pe pământul, pe care s'au născut, prin faptul că la un moment dat au avut alte sentimente, de cât majoritatea celorlalți, apoi nimeni nu ne poate împiedica pe noi, ca în administrațiunile publice de orice natură, factorii conducători să fie români,

în acord cu sentimentele naționale ale marelui majorității a locuitorilor aceste țări.

III. Din punct de vedere al stabilității în funcțiunile publice.

E un adevăr banal, că nu se poate concepe o bună administrațiune, dacă funcționarul, nu are siguranța, că făcându-și datoria și purtându-se în mod cinstit, nimeni nu-l poate da afară din slujbă. Stabilitatea funcționarului public este una din cerințele fundamentale ale unei administrațiuni publice. Ea este realizată din punct de vedere legislativ în țara noastră prin faptul, că îndepărtarea unui funcționar stabil nu poate să fie hotărâtă de cât în vederea unor măsuri disciplinare și cu avizul unor comisii de judecată disciplinară. În fapt, această stabilitate este mai puțin garantată, întru cât aceste comisii disciplinare, formate în majoritatea lor din funcționari din cadrul administrațiunii respective, nu au toată libertatea și independența necesară. Iar pentru a evita și aceste comisii, unele guverne au făcut să se voteze legi, prin care se reduceau aproape la neant aceste garanții de stabilitate. Așa numitele revizui și anulări de numiri ilegale, simplificări și reorganizări de serviciu, coborîrea limitei de vârstă pentru pensionare, încadrarea și reîncadrarea funcționarilor publici, nu au fost de cele mai multe ori de cât mijloace mai expeditiv de a elimina pe unii și a aduce pe alții. Toate aceste veșnice frământări au creat în personalul administrativ o stare de teamă „de nesiguranță, care împiedică pe funcționar de a-și face datoria în conștiință. E timpul ca aceste proceduri să înceteze și corpul funcționăresc să-și găsească liniștea și stabilizarea definitivă.

IV. Din punct de vedere al salarizării și al pensiunii funcționarilor publici.

Atingem cu aceasta unul din punctele cele mai dureroase ale administrațiunii noastre, și care a avut consecințe nefaste pentru prestigiul corpului nostru de funcționari și chiar pentru deranitatea noastră națională.

De mai bine de 20 de ani funcționarii noștri sunt salarizați cu retribuțiuni ca totul inferior celor, cari sunt absolut necesare, pentru ca aceștia să poată trăi în mod demn rangului lor și necesităților imperioase. Cum poate cineva să creadă că acești funcționari pot trăi în mod demn cu salariile, ce li se acordă; și cum poate cineva să ceară acestor funcționari muncă istovitoare și cinstită, când retribuțiunea ce o primește un funcționar nu-i asigură nici pe de parte un minimum de existență?

Ce fel de organizare administrativă este aceasta, care îndeamnă pe funcționar în mod îndirect să-și completeze cele necesare pentru traiu prin alte mijloace lăaturalnice și neavuabile. Legiuitorii noștri îngămădesc toate angaralele și obligațiunile pe capul funcționarilor, fără să se întrebe însă din ce trăesc acești funcționari, ei și familiile lor. Din fericire, și am curajul să o spun, că de cele mai multe ori funcționarii noștri, cu toată vitregia soartei lor, și-au îndurat soarta cu resemnare, așteptând vremuri mai bune, cari pe măsură ce înaintăm se îndepărtează tot mai mult.

Abaterile, cari s'au constatat, au fost de cele mai multe ori opera acelor elemente dubioase, pe cari politicianismul i-a introdus în corpul administrațiunii și nu funcționarilor de carieră propriu zis. Datorită acestor politicieni o atmosferă de suspiciune domnește asupra administrației noastre, atmosferă în cea mai mare parte nejustificată, întru cât funcționarii noștri în cea mai mare parte își îndeplinesc în mod destul de conștiincios misiunea lor. Aceasta nu înseamnă că administrațiunea noastră este perfectă, dar nici atât de rea, cât o ponegrese politicienii înșiși, și cari ei în primul rând sunt desorganizatorii ei.

V. Din punct de vedere al răspunderilor.

Ca un corolar firesc al unei bune organizări trebuie realizat în mod pozitiv un sistem de răspunde și sancțiuni efective. Să i-se dea unui funcționar toate garanțiile și toate avantajile necesare, dar să știe în același timp că abaterile vor fi aspru și efectiv sancționate.

Numai așa se poate avea o administrațiune conștientă și la înălțimea necesităților actuale. Și numai așa putem să ne făurim instrumentul, prin care să se realizeze în mod efectiv unitatea și forța administrațiunii noastre.

De aceea, înaintea ori căror alte reforme, este necesară asigurarea situațiunii funcționarilor publici în modul arătat mai sus și numai după aceea putem pași la o reorganizare a instituțiunilor cari formează baza administrațiunii publice.

Alfel? Muncă zadarnică și vreme pierdută.

Citiți zilnic marele ziar românesc

„UNIVERSUL”

Director: STELIAN-POPESCU,
președintele Ligii Antirevizioniste Române.

Pregătire profesională a funcționarilor administrativi.

de Dr. Gheorghe Ciupe.

Intențiunile legiuitorului, așezate în cuprinsul unei legi sunt bune și tind la îndreptarea unei situațiuni oarecare. Roadele legii însă, depind de multe împrejurări, chiar străine de voia legiuitorului. Legile se aplică în puterea executivă de către depozitarii puterii de Stat, de funcționari, astfel deci este neîndoelnic, că o lege va rodi dacă aplicarea ei va fi cinstită și sinceră. Acesta este motivul pentru care am susținut într'un articol premergător, că noua orânduire administrativă va trebui să soluționeze problema funcționarească în sensul de a asigura funcționarilor situațiunea lor morală prin stabilitate și independență de fluctuațiunile politice și cea materială prin asigurarea unui traiu potrivit. Dar în acest scop funcționarul va trebui să satisfacă unei condițiuni preliminare, să aibă o pregătire teoretică corespunzătoare, care să ofere Statului garanția unei lucrări conștiente și folositoare. Intrebarea ce se pune, este care să fie cerința de pregătire a funcționarilor administrativi?

Administrația este însăși viața cu toate multiplele ei manifestațiuni, astfel funcționarul de administrație va trebui să posedă cunoștințele multilaterale pentru a putea face față îndatoririlor, ce-i incumbă. Aceste rânduri, ca și cele din articolele, publicate în numerele de Decembrie și Ianuarie ale Revistei au de scop să contribuie în mod practic la discuțiunea proiectului de lege în pregătire, deci fără a face teorie mă voi ocupa de partea concretă a pregătirii funcționarilor adm. Și fiind-că problema nu este ceva nou și necunoscut, voi examina chestiunea prin prisma dispozițiunilor legale existente în raport cu cerințele de astăzi de ordin profesional și social, de cari legiuitorul va trebui să țină seamă. Eu din toate manifestațiunile Ministerului de Interne rețin grija asiduă, ca prin noua lege să se rezolve problema administrativă în toate laturile ei.

Legea Statutului funcționarilor publici (art. 36 și 76 Reg.) cere pentru funcțiunea de șef de birou și grade mai înalte diplomă universitară, pentru grade inferioare celui de șef de birou din administrația centrală absolvirea liceului, iar în administrația exterioară și cea locală în lipsa constatată pentru șef de birou absolvirea liceului, iar pentru grade inferioare 4 clase secundare.

Această cerință a fost redusă pentru administrațiunile locale prin dispozițiunile cuprinse în art. 183 din legea O. A. L.:

a) în comune rurale funcționarii să aibă 4 cl. primare cel puțin;

b) în comune urbane: 1) personalul auxiliar (impiegat, etc.) să aibă 4 cl. secundare, 2) personalul executiv (șef și subșef de birou) absolvirea liceului, 3) șefii și subșefii de secție și de serviciu, licență în drept, litere, comerciale și agronomie, după cum este cazul.

L. O. A. L. în art. 178 al. 4 dispune, ca notarul trebuie să fie absolvent al școlii de notari cu bacalaureat sau licențiat în drept, iar în art. 548 să spună, că se vor înființa școli de pregătire profesională administrativă pentru toți funcționarii administrațiunilor locale, iar până atunci vor funcționa școlile de notari în ființă.

Din citatele dispozițiuni se desprinde împărțirea funcționarilor din administrațiunile locale în notari și funcționari încadrați în gradele înșirate în art. 69 din R. I. St. f. p., pe cari îi unește numai sub raportul unei deziderat de viitor, a înființării școlilor profesionale, din cari se vor recruta toți deopotrivă. Desigur că legiuitorul deodată cu gândul unei pregătiri profesionale a avut în vedere și înființarea corpului tehnic administrativ, organizat asemănător cu acelorlalte corpuri tehnice.

Notarul este funcționarul administrativ, după L. O. A. L. comunal, iar după modificarea urmată de Statut, îndeplinind serviciul său la comună. Dar funcționar administrativ este și subnotarul, rămas și astăzi comunal. Afară de aceștia mai pot fi și alți funcționari speciali la comună, ca casieri, contabili, precum și impiegați. Astfel este mai consult a nu se trata deosebit problema pregătirii notarilor de acelorlalti funcționari administrativi, ci la un loc, făcându-se distincțiunea cuvenită numai cu privire la funcțiunile ce vor putea să îmbrățișeze candidații.

Se face mult zgomot în jurul aplicării unui text de lege, de a fi numiți licențiați în drept în funcțiuni de notari, după ce acești licențiați au fost ținuți pe seama Statului 3 luni în București la un curs pregătitor. Am mai spus, că absolvenții facultății de drept au mai multă nevoie de școala vieții administrative,

în care scop ei ar trebui puși în birouri notariale pentru a-și însuși experiență și a se adapta unei vieți necunoscute până aci, în calitate de subnotari, ca după un an să fie înălțați cei potriviți și cari vor să rămână la posturi de notari. Dacă licențiații în drept pot fi numiți magistrați, ce rost mai poate avea un curs special în vederea ocupării unei funcțiuni de notar?!

Este evidentă tendința laudabilă și grija părintească a Dnui Ministru de Interne de a înălța cerința de calificare teoretică a slujbașilor dela sate, cari sunt notarii și prin ea a ridica autoritatea și prestigiul administrațiunii. Dar alături de notari se găsește ceilalți funcționari comunali, cari asemenea trebuie să corespundă pregătiți pentru a fi conștienți la datorie. Așadar, preocuparea nu poate rămâne unilaterală și la mijloc.

Cred că este sosit momentul potrivit pentru a se pune în aplicare art. 548 din L. O. A. L. prin înființarea și organizarea școlilor profesionale administrative. Dela început rămâne bine stabilit, că licențiații în drept pot să fie numiți în orice funcțiune, strict zis administrativă, întocmai ca și licențiații în litere, în agronomie, în științele comerciale în funcțiunile speciale potrivite, ca și cei din corpurile tehnice în funcțiuni de specialitate.

În câteva centre din țară se vor organiza școli profesionale, cari vor pregăti pentru serviciile administrative pe absolvenții de liceu sau a altor școli echivalente. Cursurile acestor școli vor avea o durată de 10 luni. În ele se vor preda următoarele materii: 1) Dreptul constituțional. Fiecare intelectual român este bine, mai mult este dator, să cunoască așezământul fundamental al țării, cu atât mai mult trebuie să știe un funcționar drepturile și datoriile cetățenești.

2) Noțiuni de drept administrativ cu analiza minuțioasă a legii adm., precum și celorlalte legi intrinsec legătură cu viața administrativă și funcționarea.

3) Lucrări practice ca: intrarea — ieșirea — arhivarea actelor, corespondență administrativă, redactarea proceselor verbale ale diferitelor consilii, — a deciziunilor și încheierilor, a regulamentelor, certificate și extrase, redactarea actelor de stare civilă, redactarea proceselor verbale de constatarea unei infracțiuni, precum și a actelor de urmărire, întocmirea registrelor de contabilitate și a diferitelor evidențe, ce se poartă în diferitele administrațiuni.

4) Noțiuni de economie politică, de drept financiar și contabilitate.

5) Cunoștințe de drept civil și penal și procedurile în măsura strict necesară în funcțiuni administrative.

6) Elemente de igienă, agronomie, pompierii, acțiuni culturale, pregătire prerogimentară etc.

Scopul fiind de a trezi în absolvenții de liceu interesul și dragostea față de complicatele retorte ale vieții administrative atât materiile cu caracter teoretic, cât și cele practice se vor preda cu gândul la a da candidaților elementele necesare unei culturi multilaterale. De aceea predarea lecțiilor se va încredința unor funcționari licențiați în drept cu practică administrativă de cel puțin 10 ani, iar materiile, cari reclamă cunoștințe de specialitate magistraților, medicilor, etc.

Absolvenții acestor școli vor da examen de capacitate, pe temeiul căruia li se vor elibera diplome, cari vor înlocui și examenul de capacitate prevăzut în art. 37 din legea St. f. p.

Fără absolvirea acestor școli nimeni afară de licențiați nu va putea intra într-o administrațiune publică, deci se cere un număr considerabil de candidați, cari anual să completeze rândurile rărite prin decese și pensionări ale funcționarilor. A-și socoti necesare funcționarea celor 5 școli cu câte 80 elevi anual, care număr poate fi sporit după necesitate prin deciziunea Ministerului de Interne. Din absolvenții școlilor se vor recruta funcționarii administrației de Stat, ca și a județelor și comunelor, este deci just, ca cheltuelile de susținerea lor să se suporte din contribuțiunile acestor 3 factori împreună cu elevii, cari ar plăti o taxă potrivită. Localul, încălzitul, luminatul, apa etc. s'ar putea da de către Municipiile reședințe, unde vor funcționa școlile, iar cheltuelile de personal, ca diurne profesorilor și personalului trebuincios să fie acoperite de Stat, județe și elevi. Administrațiunile locale vor putea acorda burse elevilor din circumscripțiunile lor. În Regulamentelor de organizare al școlilor s'ar preconiza înființarea de cămine pe lângă fiecare școală, la ridicarea și susținerea cărora vor contribui deopotrivă Statul, județele și comunele.

Absolvenții acestor școli, ca și licențiații vor fi numiți în condițiunile St. f. p. în primul grad, împiegați stagiari, avansând apoi în gradele fixate în art. 69 din Reg. l. St. f. p. până la gradul de șefi de birou inclusiv, în gradele de șefi și subșefi de secție și cele superioare vor putea înainta numai cei cu licență.

În comunele rurale absolvenții acestor școli după ce vor avansa statutar la gradul de împieगत cl. I. vor putea fi numiți subnotari, iar după 10 ani de funcțiune administrativă (împieगत și subnotar), între cari cel puțin 5 ani ca subnotari, ce notați cu foarte bine în cei trei ani din urmă vor putea fi numiți notari în concurență cu licențiații în drept fără nici o preferință. Ei se vor opri aci, ca și în gradul

de șefi de birou, fără a putea fi numiți pretori sau primpretori, grade cari se vor ocupa în mod exclusiv de licențiați în drept.

În situațiunea actuală, când atâția titrați și absolvenți de liceu râvnesc la un post cât de modest, nu este de presupus, că nu s'ar prezenta pentru fiecare notariat — aici sunt împiegații — câte un absolvent al vreunei astfel de școli și dacă totuși după concurs repețit nu s'ar găsi, vor putea fi numiți la comune în mod excepțional absolvenți de 4 cl. secundare, cari vor purta titlul de agenți conform cu art. 122 din R. St. f. p. și cari vor rămânea toată vremea provizorii putând fi înlăturați ori și când și fără nicio formalitate.

Principiul va fi pregătire uniformă pentru toți funcționarii administrativi, condițiuni egale de admisibilitate și de tratament în funcțiune. Tratamen-

tul egal va însemna încurajarea celor merituoși prin avansare și pedepsirea celor îndolenți și neconștiincioși.

Administrația atât va presta pentru cetățeni, câtă putere de muncă și de voință au acei, cărora ea este încredințată. Grije deosebită deci trebuie să acorde legiuitorul pregătirii profesionale a funcționarilor.

Chestiunea înființării și organizării școalelor profesionale administrative este iminentă și cel puțin atât de actuală, ca reforme administrativă. Art. 548 L. O. A. L. în al. 3 dispune: „Actualele școli de notari vor funcționa până la înființarea și deschiderea școlilor de mai sus” — adică a școlilor profesionale. Ministerul de Interne a desființat școalele de notari, urmează deci în mod logic să tragă și consecințele măsurii luate.

Stabilitate în administrația comunelor rurale.

O principală și importantă măsură s'a luat de către organele competente. Este aceea de a da stabilitate cât mai mare și o situație cât mai independentă funcționarului din administrația comunelor rurale. Aceasta măsură se impune chiar, atât în interesul bunului mers al administrației comunale cât și în interesul funcționarului comunal, din mai multe considerente.

Funcționarii comunali-rurali recrutați din tineri cu pregătiri superioare, capabili și dornici de a munci, nu pot desfășura o muncă și o activitate relativă cu puterea lor de muncă, tocmai din dezideratul acestei nestabilități.

Nestabilitatea în administrația comunală aduce desigur un mare rău reușitei și bunului mers al administrațiilor comunale.

Cunoaștem cazuri destul de dureroase pentru administrația comunală, când în timp de 2-3 ani în această administrație s'au perindat 5-6 funcționari.

Din acești funcționari, fiecare pentru administrație respective a fost începător și în prima lună, necunoscând situația și mersul lucrărilor și mecanismul biroului, nu a putut aduce un real folos, iar după câteva luni, tocmai când era introdus și cunoștea lucrările biroului, era nevoit să plece, ca locul său să fie luat de un nou și începător, iar dânsul, din motivul că pleacă, trebuia să-și facă socotelile cu respectiva administrație și alte socoteli personale.

Se constată, deci, că prima și ultima lună a acestui funcționar în administrația comunală a fost fără rezultatul cerut și așteptat. Și aceasta se întâmplă adesea, ori tocmai când funcționarul a început o

lucrare importantă și care a cerut muncă, și timp pentru studiere, pentru care să fie întreruptă, luată și studiată d'acapo de noul favorit.

Iată deci de ce și cum administrația comunală stagnează.

Astăzi când avem elemente pregătite, capabile și dornice de a munci se cere, ca la recrutarea funcționarilor comunali, să se cerceteze și să se aibă în vedere toate condițiunile care ar da o stabilitate și independență funcționarului comunal, acesta aducând un real folos atât prin serviciul prestat în administrația comunală, cât și prin rolul moral-cultural și național ce-l poate întreprinde în masele poporului.

Pentru ameliorarea situației grele în care se găsesc și pentru înlăturarea multelor greutăți ce li se aduc funcționarilor comunali, ei se îndreaptă către revista „Administrația Română”, colaborării ei, precum și către toți protectorii și binevoitorii acestor funcționari și adânc mișcați și recunoscători le mulțumesc pentru munca și sprijinul acordat și îi roagă ca și pe mai departe să le arate aceea dragoste și același ajutor, intervenind la locurile în drept ca acești conștiincioși pionieri ai administrației comunale și prețioși colaboratori ai notarilor să se bucure și ei de o stabilitate și o mică asistență, pentru ca, la zilele grele ale bătrâneței, să nu rămână pe stradă împreună cu familiile lor. (Durere, cei mai mulți deși în etate nu au un cămin și o gospodărie, tocmai din cauza celor expuse mai sus.)

Nicolae Tărău, s. notar, Sălard.

Secr. Gen. Asoc. Funcț. Comunale. — Jud. Bihor.

PRIMARUL NUMIT.

Prefect de carieră și primar numit sunt două din principiile debătute în congresul prim-pretorilor, ce s'a ținut nu de mult în Capitală.

Primul a fost adoptat de unanimitatea congresiștilor — funcționari cu mare experiență administrativă — și înscris ca prim punct în moțiune.

Secundul, a căzut ușor, dela primele propuneri. În articolul de față analizăm acest principiu, pe care credeam să'l vedem înscris cu puterea unui adevărat deziderat, între propunerile de ordin general administrativ ce s'au făcut prin moțiune și memoriu.

Chestiunea a fost ridicată de colegii noștri din Transilvania, cari au susținut-o pe baza considerențelor de ordin național. S'a arătat anume, că în comunele cu majorități minoritare se aleg totdeauna primari minoritari, cari nu știu o iotă românește — n'au vrut s'o nvețe desigur — și astfel acești primari pe lângă că nu pot face față cerințelor serviciului în graiul țării, dar din cauza sentimentelor lor ostile, sunt un permanent pericol pentru interesele neamului nostru.

Acestei propuneri, a răspuns însuși președintele asociației, care a spus, că este informat că ideea a făcut obiectul discuțiilor comisiunii pentru elaborarea anteproiectului legii administrației, care însă n'a adoptat-o, pe considerentul că măsura ar aduce greutatea țării la „Liga Națiunilor”. Se înțelege că, legiferându-se pe baza acestui principiu, s'ar da temei de plângere minoritarilor, că nu sunt lăsați să se administreze prin aleșii lor conform principiului general admis.

Dar legiferându-se pentru întreg teritoriul țării și nu numai pentru anumite provincii, s'ar putea oare susține cu succes că măsura este îndreptată în contra lor? Evident că nu. Cu atât mai mult cu cât, sunt alte puternice motive cari trebuie să ducă la adoptarea principiului primarului numit

Să le analizăm.

Dacă un pretor ar fi pus să-și rezume în câteva cuvinte ocupația lui principală din ultimii 7-8 ani, ar putea răspunde scurt și fără teamă că va fi desmințit: „În ultimii 7-8 ani, ocupația și grija mea de căpetenie a fost aceea de a dizolva, a îndepărta, a instala și reinstala Consiliile comunale”.

Intr'adevăr, după fiecare schimbare de regim — și câte n'au fost — a urmat goana după dizolvarea consiliilor comunale — în cazul că nu s'a obți-

nut decretul de dizolvare — instalarea unei comisii interimare în loc, alegeri comunale, instalare, constituire, etc., etc. . . . Și dacă ne amintim că sub imperiul unor anumite dispoziții din legea dela 1929 s'au făcut alegeri separat la sate și comune de centru, urmate de instalări și parainstalări, se va vedea că n'am exagerat deloc făcând afirmațiunea gravă de mai sus.

Și acum, ca să revin la chestie, crede cineva că toată această goană, cu toate abuzurile ce s'au comis, pornea din necesitatea de a avea consilii comunale cu oameni ai partidului? Nu. Consiliul comunal rural n'are nici o importanță electorală, uneori cam aceiași membri, obișnuiți sau nărăviți, formează consiliul sub mai multe regimuri politice. Ceea ce importă, este primarul, șeful poliției în comună, care uneori nu așteaptă nici decizia de numire în fruntea unei comisii interimare și ia cu asalt primăria, ajutat de ceata partizanilor săi.

În stadiul moravurilor noastre actuale, cred că nici printr'o garanție constituțională nu s'ar putea evita schimbarea consiliilor comunale, odată cu aceea a regimului, atâta vreme cât soarta primarului, este legată de aceea a consiliului comunal.

Deaceea și numai pe considerente de stabilitate și continuitate trebuie susținut principiul primarului numit. Și până când nu vom ajunge la numirea primarului, nu va fi stabilitate și continuitate în administrația comunală, nu va fi liniște la sate, unde după fiecare schimbare de regim se mai răscolesc de câteva-ori patimele politice.

Un principiu, încontestabil, stă la baza eligibilității primarului: acel al descentralizării administrative. Adică s'ar face un act de cea mai pronunțată centralizare, dacă în loc ca primarul să fi ales, s'ar numi dela centru.

Așa este, însă numai pentru acei cari cunosc principiul, dar ignorează realitatea.

Oare cine este primarul ales în 99 și 99% din cazuri în comunele rurale? Altul decât cel indicat de conducerea politică?

Nici odată, sau cu foarte rare excepțiuni, reușește un alt cetățean și greu este instalat în funcțiune acest individ, care și-a permis să înfrunte voința partidului la putere.

Și atunci, dacă în regulă generală, tot cel indi-

cal de organizația politică este ales de locuitori — nu insistăm asupra cauzelor — de ce atâta scandal și atâtea necazuri de dragul unui principiu?

Dacă pe calea eligibilității se ajunge acolo unde s'ar ajunge și pe calea numirii, ce mai răuăne din principiu, la care țin atât de mult doctrinarii noștri?

Iată de ce credem că instituția primarului nu-

mit, prezintă numai avantajii și nici un inconvenient în fapt.

Să nu ne sperie deasemeni, nici intervențiile la Liga Națiunilor, căci legiferându-se pentru întreg teritoriul țării și pe baza considerentelor arătate, se vor înapoia Ungurii de-acolo, așa cum s'au mai înapoiat și altă dată.....

Ion N. Vlășceanu, primpretor

Ofițerul stării civile în comunele rurale.

Comisia pentru elaborarea anteproiectului noiei legi administrative și-a terminat activitatea. Domnul Ministru al departamentului Internelor face vizite șefilor de partide, ca să poată crea ceva trainic, o lege durabilă, care să ridice prestigiul administrației române.

Nu cred deci că va fi inoportun și fără interes să revenim încă odată asupra chestiunii atât de mult discutate: a ofițerului de stare civilă în comunele rurale.

Legea asupra actelor de stare civilă încredințează oficiul de stare civilă primarului sau delegatului său, care nu poate să fie notarul.

Ori, aproape cea mai importantă ramură în administrația comunelor rurale implicând mai mare răspundere este aceea a oficiului de stare civilă. Greșelile comise în starea civilă pot să aibă repercursiuni pe o viață întreagă a celor administrați. Buna aplicare a acestei legi și conducerea oficiului reclamă pe lângă cunoștințele speciale și practica îndelungată, o pregătire temeinică pe care actualul ofițer al stării civile nu o are.

Actele de stare civilă încredințate primarului dau și vor da și în viitor mult de lucru tribunalelor.

Este adevărat, că actele de stare civilă conform legii sunt contrasemnate de notar. Dar care este notarul să se poată deplasa la fiecare ocazie pentru înregistrarea cazurilor de naștere, căsătorii și decese, având în circumscripția sa notarială câte 3—6 comune, căci registrele de stare civile se țin la fiecare primărie și termenele de declarațiune sunt scurte.

Experiența cu aplicarea legii de stare civilă dela 1930 până astăzi a dovedit cu desăvârșire, că funcțiunea de ofițer al stării civile nu este încredințată în bune mâini la comunele rurale. Ofițerul stării civile împreună cu părțile bat drumurile la tribunale, de competența cărora este rectificarea ulterioară a greșelilor săvârșite în registrele de stare civilă. Scopul legii însă nu este acesta, ci mai în grabă servirea promptă a părți-

lor, fără multă cheltuială și cât mai aproape de domiciliul lor.

Dacă vom cerceta cazurile de înscrierea mențiunilor ulterioare, cari nu reclamă amestec judecătoresc, cum sunt mențiunile de căsătorii și decese pe actele născuților etc., vom găsi că nici chiar în comunele cu notariat propriu nu se pot conduce după litera legii, primarul agricultor mai cu seamă în sezonul muncii câmpului lipsind mult dela primărie, nu le poate semna. Comisiile de veridicare a tabelor de recensământ pentru recrutare ar putea da informațiuni edificatoare în acest sens.

Și atunci involuntar ne întrebăm, de ce nu poate fi notarul ofițer de stare civilă în comunele rurale?

Domnii prefecți de județe, cei mai indicați și cunoscători ai nevoilor administrației comunelor rurale, au cerut de mult trecerea oficiului de stare civilă în sarcina notarilor.

Cu un singur cuvânt în noua lege administrativă s'ar putea curma odată și pentru totdeauna neajunsurile amintite. Primarii înșiși — în majoritate — sunt bucuroși să fie descărcați de atribuțiunea de ofițeri de stare civilă.

Notarul este deci funcționarul de stat, care are pregătirea și este chemat să îndeplinească funcțiunea de ofițer al stării civile în comunele rurale. Funcțiunea și pregătirea lui este o garanție solidă că legea va fi aplicată în spiritul ei și în concepția legiuitorului.

Notarul știe limba statului și nu se vor mai ivi cazuri, că ofițerul de stare civilă bâlbăe într-o chinezească nepricepută nici de el, spre nedumerrirea asistenților, formula de căsătorie tinerilor români, cari stau pe gânduri dacă sunt la ei acasă, în țara lor.

Prestigiul instituțiunei oficiului de stare civilă reclamă schimbarea în comunele rurale. Notarii nu cer din ambiție sau vanitate plusul de atribuțiuni, ci cu gândul curat la progresul administrației române, din dragoste de neam și țară.

V. Șuta, notar.

Rolul social al notarului.

În univers, precum în natură și în viața de toate zilele nu găsim nici o oprire, nici o odihnă, totul este o mișcare, în urma căreia găsim progresul și dezvoltarea. Așa este și în viața socială, începând din timpurile cele mai îndepărtate și până în zilele noastre. Intreaga societate de azi, a ajuns la gradul de dezvoltare, în urma acestui proces de mișcare.

Dacă ne aruncăm o privire în istoria dezvoltării și progresării tuturor popoarelor, găsim că factorii principali ai acestei transformări s'au ridicat din sânul societății. Acei cari au fost chemați a îndeplini un rol de conducători, fie în războaie, fie în viața pacinică a supușilor lor, după cum și-au înțeles ei rolul și menirea, întreaga societate de sub autoritatea lor, a progresat, s'a dezvoltat și s'a întărit.

Din cugetările aprofundate se nasc principii, cari se lansează în opinia publică, se dezvoltă păreri cari se transformă în principii, iar transformarea acestora în fapte le încumbă conducătorilor și deținătorilor puterii în Stat. Cugetările și mai apoi principiile, numai după alte discuții și după mult timp pot să devie voințe, și mai ales fapte, mai au nevoie și de o putere de muncă nemărginită și neprecupețită, care să grăbească procesul de transformare. Fără executori, orice intenție bună, orice lege bună, devine iluzorie. Puterea de executare și transformare în fapt în viața socială de toate zilele o reprezintă conducătorii, cărora le încumbă și rolul de diriguitori ai gândirilor și năzuințelor, ei sunt datori ca dorințele publice să le transforme în voințe, iar voințele în fapte concrete. Dacă însă nu se ține seamă de dorințele și mai ales de trebuințele societății, înalții conducători teoreticieni, nu vor putea nici odată să transforme în voință și mai ales în faptă principiul lor, oricât de folositor ar fi societății.

Deaceia orice principiu lansat, trebuie să fie justificat, de necesitatea lui în organismul societății.

În viața noastră de Stat și în general în viața publică, reușirea puterilor de muncă din tate, chemarea și îndrumarea acestor puteri, precum și punerea lor în valoare, o face în primul rând administrația propriu zisă. În viața satului, ar mai avea acest rol și preotul și învățătorul etc. cari încă sunt chemați să facă educația populației, să răspândească cultura, să conlucre pentru buna igienă a satului, să faciliteze buna stare materială și

mai ales cea sufletească, care se resimte mai mult în zilele noastre. Educația cetățenească a Românilor, ca și cea patriotică nu este pe deplin dezvoltată, ca la alte popoare, și cauzele nu sunt a se mai arăta, toată lumea le știe și știindu-le pe această cale trebuie mai întâi să îndreptăm munca noastră. Conducerea socială a satului s'ar împărți între factorii competenți, în general după natura ocupației principale a fiecăruia, după cum e și natural însă acolo unde se observă o lipsă, — din orice împrejurare, — notarul este chemat a o suplini, pentru că, carul cu trei roate nu mege. Acela care trebuie să se îngrijească de toate aceste la un loc, care să observe orice mișcare, este și trebuie să fie notarul, oricât s'ar schimba legile scrise. Pregătirea ce o are îi indică competența.

Notarul comunal cu drept cuvânt este totul în administrația comunei sale. Tot ceea ce este în legătură cu munca manuală, munca spirituală, pretinde conlucrarea și îndrumarea notarului, deoarece el este chemat a începe munca productivă pe orice țărâm, având și inițiativa în același timp. El întrunește în persoana sa toate atribuțiunile. Ce — pentru țară, — le are un guvern, pentru comună le are un notar. În afară de cunoașterea în cele mai mici detalii a lucrărilor de birou, a tuturor legilor, trebuie bine să se priceapă în a conduce viața socială a satului, pentru că fără o directivă precisă și o hotărâre legată de voință, toată năzuința și buna intențiune ce s'ar arăta, și pe cei mai încercați, i-ar decepționa, capitulând. Deaceia se cere dela început o bună chibzuială, o mare precauțiune și prevedere, nerecomandându-se a se porni la acțiuni prin măsuri de jumătăți, sau pe dibuite, sfârșitul în asemenea cazuri, este falimentul. Promovarea intereselor materiale și morale ale sătenilor este o problemă, care trebuie să ocupe primul loc în programul de activitate al administrației. Pe acest țărâm, notarului comunal i-se dă posibilitatea, ca și în cea mai mică comună să-și poată dezvolta o activitate bogată și complicată. Dacă mai este și isteț în tot locul poate muncii cu succes, pentru că în aglomerația satului sunt ascunse atâtea comori, și închid în ele atâtea energii creatoare, pe cari cunoscându-le, le-ar identifica, le-ar aduna spre o anumită țintă le-ar întrebuința în mod sistematic rațional și productiv, rezultatul ar fi că s'ar produce minuni.

Opinia publică dela noi, — și spre mândria că măriri, să fie culant și prevăzător cu locuitorii, pe cumosecut în totdeauna în notarul comunal, pe adevăratul conducător și povăzător al comunei. Și notarului din timpurile noastre îi încumbă datoria, de a munci astfel ca această opinie publică să nu-și schimbe părerea în detrimentul lui. Această nu înseamnă însă, că notarul trebuie să monopolizeze pentru sine toată munca și mai ales inițiativa, trebuie să lase prilejul de afirmare și preotului și învățătorului, pentru că și aceștia sunt chemați a fi educatorii și conducătorii sufletești ai populației rurale. Dar mai trebuie să dea prilej de muncă și altor intelectuali ce s'ar afla în comună, medici, agronomi, etc.

Dar notarul trebuie să exercite această autoritate cu mult tact și iscusință, pentru a nu se evidenția, pentru a nu se simți de nimeni. Indată ce această conducere, va fi prea vizibilă și gălăgioasă, oamenii sensibili din fire ușor se împotrivesc, sau în cel mai bun caz se manifestă prin o indiferență, care în tot cazul este dăunătoare. Notarul trebuie să conducă toată viața socială în mod invizibil, să nu urmărească măriri, să fie culant și prevăzător cu locuitorii, pe acei cari râvnesc la o conducere, la un rol oarecare să-i întrebuințeze, să-i facă folositori muncii publice, dar în așa fel ca ei să nu simtă că și ei conduc. Nu este de ajuns pentru a îndeplini această misiune de conducător, funcțiunea și autoritatea publică cu care este investit prin legi, se mai cere ca fiecare, individual, să fie și demn de acest rol. Viața socială și familiară a notarului trebuie să fie ireproșabilă, prezentarea, felul de a fi, ținuta până și îmbrăcămintea, sunt factorii principali cari contribuie la respectul societății. Ochiul critic al satului veghează la orice mișcare a notarului, deci nu este permis ca acest ochiu să găsească ceva de răs, înjositor, batjocoritor și mai ales ce ar contraveni moralei publice. Exemplul bun este dotat cu o putere de atracție și de imitare, care prin altceva nu s'ar putea câștiga. Ca această activitate să fie încununată de succes, notarul trebuie să fie dotat și de un idealism pur, fără capricii, în sufletul său să predomină dreptatea și iubirea de patrie. Pentru munca socială prestată în afară de masa de birou nu se poate pretinde plată, dar nici nu se poate prețui această muncă pentru a fi plătită. Plata este imaterială, plata este recunoștința aceloră pentru care a muncit și dacă ea întârzie, odată va veni.

Cine nu-și iubește neamul și țara, și nu este hotărât a munci pentru înălțirea ei, nu are însuflețire și idealism pentru munca ce trebuie să o producă pe acest lărâm, acela nu trebuie să-și aleagă cariera de notar, să treacă în industrie și comerț unde munca

se plătește vizibil, unde șansele de îmbogățire sunt multiple.

Atribuțiunile notarului în această direcție, nu se pot cuprinde în paragrafe rigide. Paragraful este unul și acesta îl dictează conștiința fiecăruia dintre noi, a fost infiltrat în sufletele noastre de mici copii, și-l vom păstra până la moarte. Și felul de muncă precum și terenul în care se produce diferă, și cursul vremii aduce cu sine noi și noi probleme cari așteaptă rezolvirea lor, mai ales din partea noastră în ceea ce privește viața rurală. Cu toate acestea, astăzi când tendința conducătorilor este de a da o pregătire academică notarului, — recunoscându-se astfel importanța lui în viața socială a satului, — când cerințele vremii moderne, de cari trebuie să ținem seamă, sunt tot mai complicate, când în multe comune avem de luptat cu diferite elemente cari sunt direct fățișe oricărei inițiative și oricărei dezvoltări și întăriri a elementului dominant, și mai ales când avem de lucru cu cetățeni ai căror ochi și urechi sunt absente din țară și pe care îi leagă de această glie numai materialul, se impune dela sine ridicarea autorității notarului, cu precizarea atribuțiilor de natură administrativă, pe lângă care apoi să se facă amintire și de rolul pe care trebuie să-l îndeplinească și în viața socială. De fapt nici nu s'ar putea preciza unde se termină atribuția scrisă a notarului și unde începe chemarea lui socială, pentru că atribuția administrativă, mai ales la aplicarea legilor intră deadreptul în viața socială, și această atribuție se întinde cu atât mai mult, cu cât dorim ca să traducem în fapte intențiile legiuitorului. Ori origina intențiilor legiuitorului o găsim tot în viața socială de unde s'au luat principiile și pentru a cărei necesitate s'au creat legile. **Teodor Mesaroșiu.**

În articolul publicat în „Administrația Română” No. 1, din 15 Ianuarie a. c. de domnul Dr. Petru Roșca, președintele Asociației Funcționarilor Administrativi din Ardeal și Banat sub titlul „Noul cod administrativ”, la culegerea manuscrisului s'au strecurat unele greșeli regretabile, pe cari ținem să le rectificăm în celece urmează:

- La alineatul 1, rândul 5 s'a cules capete naționale în loc de capete **raționale**.
- La alineatul 7, rândul 3, s'a cules modificarea în loc de **unificarea**.
- La alineatul 9, rândul 6, s'a cules necesității în loc de **societății**.
- La alineatul 10, rândul 4, s'a cules procedura în loc de **prevederea**.
- La alineatul 18, rândul 2, s'a cules fanatismul în loc de **formalismul**.
- La alineatul 21, rândul 7, s'a cules degradentă în loc de **degradantă**.

Stabilitate sau Inamovibilitate.

Vremurile trăite dela războiu încoace, au cerut funcționarului administrativ, o adevărată echilibristică pentru a se menține în funcțiunea ce i-a fost încredințată în baza pregătirii și a cunoștințelor speciale posedate, pentru a putea servi cu cinste și demnitate serviciului public, față de atotputernicia oamenilor politici.

Adeseori serviciul trebuia să fie îndeplinit nu după textul legii, ci după dorința șefului politic. Ori-ce abatere dela o asemenea dorință însemna punerea sa pe drumuri, pecetluirea lui ca adversar al regimului și ținut sub observație în tot timpul guvernărilor prezente și viitoare.

Aceste stări au adus pe buzele tuturor funcționarilor cuvintele: stabilitate, inamovibilitate.

Statutul funcționarilor publici din 1923 le cuprinde în textul său, însă până azi nu s-a putut ajunge la aplicarea în spiritul Statutului a acelor garanții de stabilitate și inamovibilitate, pentru viața funcționarului.

Propunerea Asociației notarilor prezentată Comisiei de elaborare a proiectului de reformă administrativă, cere, pentru notari, garanția inamovibilității.

Aceasta însemnează, că garanția stabilității avute până acum în baza Statutului, s'a dovedit neîndeștătoare pentru asigurarea unei continuități în serviciul administrației.

În cele ce urmează vom încerca a examina cele 2 situații de stabilitate și inamovibilitate create pentru scoaterea funcționarilor public de sub influența politicii și pentru a-l face numai slujitor și păzitor al legii.

Art. 7 din Statut prevede pentru toți funcționarii publici stabilitatea, iar pentru cei cărora prin legi special li-s'au dat inamovibilitatea, le menține aceeași stare.

Stabilitatea: garantează funcționarului **definitivat** (art. 7 din Statut), în funcțiunea ce ocupă, dreptul de a nu putea fi transferat, pedepsit, și îndepărtat din serviciu, decât cu observarea formalităților prevăzute în Statut.

La aparență această garanție a Stabilității ar părea mulțumitoare și poate că trăind sub alte moravuri politice decât cele de azi, ar fi suficientă.

Dobândirea chiar a acestei stabilități este lăsată la bunăvoință acelu în drept să o dea. Avem azi no-

tari cu peste 10 ani de serviciu, fără a avea definitivatul și deci fără dreptul de a se bucura de stabilitate.

Pentru a ilustra garanția Stabilității, e destul să amintesc, că în ceea ce privește transferările și notarii stabili s'au bucurat de aceeași preferință ca și cei nestabili.

Atunci cu drept cuvânt mă întreb în ceea ce privește transferările, care e rostul stabilității?

Și sub regimul acesteia notarii, chiar stabili fiind, fără nici o vină erau mutați cu întreaga familie, dela un capăt la altul al județului, odată sau de mai multe ori pe an.

Statutul prevede transferarea sub 3 forme: după cerere, în interes de serviciu și ca pedeapsă.

Transferarea în interes de serviciu este porțița prin care se continuă sistemul transferărilor după bunul plac.

E drept, că statutul (art. 50) prevede că transferarea să se facă cu avizul conform al Comisiei pentru propuneri de numiri și înaintări, și cu motivarea interesului de serviciu.

Toate mutările din ultimii ani s-au făcut sub regimul acestor dispoziții, și abuzurile nu au putut fi stăvilite. Care e atunci garanția pentru viitor?

Față de constatările de mai sus trebuie să declarăm, că stabilitatea nu e o garanție suficientă pentru încetarea abuzurilor transferărilor.

În ceea ce privește garanția aplicării drepte a pedepselor, câștigată prin stabilitate, prin faptul că aplicarea pedepselor 3-7 se pot da numai cu avizul conform al Comisiilor disciplinare, reprezintă suficientă siguranță pentru funcționar. Ar fi numai de observat, ca în compunerea Comisiilor unul din cei 3 membri să fie desemnat de către corpul funcționarilor și nu numit de autoritate.

Pentru lipsa de garanție în ceea ce privește transferările abuzive, cerem ca în interesul bunei administrații să se dea notarului inamovibilitatea.

La aparență nu ar fi deosebire între drepturile asigurate de Stabilitate și cele asigurate de **Inamovibilitate**, anume: dreptul de a nu fi mutat, pedepsit și îndepărtat din serviciu, fără îndeplinirea anumitor forme legale.

Deosebirea este însă importantă și constă mai ales în lipsa defectelor arătate mai sus în ceea ce privește regimul stabilității, și anume:

Funcționarul inamovibil nu poate fi transferat în interes de serviciu.

De garanția inamovibilității se bucură, corpul magistraților și profesorilor.

Spiritul și metodele noi în administrație preconizate de M. S. Regele, cere în mod imperios:

Funcționari cinstiți, dreți în aplicarea legilor, independenți, demni și nepărtinitori în exercitarea serviciului cu care sunt încredințați,

Această va fi cu puțință numai cu funcționari inamovibili, condiție fără de care restabilirea autori-

tății funcțiunei publice nu e cu puțință.

Prefacerile sociale de după război, interese naționale de prim ordin, și restabilirea respectului legii, impune la sate un funcționar care să nu fie preocupat de grija transferărilor nejustificate și dăunătoare continuității unei munci constructive.

Inamovibilitatea este cerută de interesele administrației și de ale unei gospodării constructive, de interesul țării.

Ionel V. Vlad.

REFORMA.

În curând vom avea o reformă administrativă, o reformă mult așteptată și care totuși sosește în ceasul al unsprezecelea.

Reforme — (formale) — au fost multe în țara românească; chiar și dintre cele administrative. Vom aminti: legea de organizare a comunelor rurale și administrația Plășilor din 1908, a urmat apoi cele din 1925, 1929, 1932, și în fine anul acesta (1935), legea modificatoare din luna Martie. Aruncând o privire retrospectivă asupra acestei perioade de timp, vom constata ca rezultatele, nu au fost cele așteptate, adică, dintre cele mai fericite și că, administrația, a evoluat după alte legi, pare-se nu după cele scrise. — căci într'adevăr, specificul și realitatea momentului — elementele dela care trebuie să se inspire o lege — au fost de multe ori, în prea mare măsură neglijate, fie prin copierea textelor de legi străine, fie prin ignorarea elementelor de mai sus.

Această epocă de experimentare, sperăm să fie urmată de una constructivă, în care nevoile reale să fie satisfăcute, sprijinite fiind, pe experiența trecutului și realitatea momentului, asigurând o viață mai bună și mai dreaptă pentru toți, printr'o credință comună a tuturor, care să însuflețească toate puterile și toată opera, ridicând astfel, la rangul de cinste, administrația scumpei noastre țări.

Punctul cel mai subtil în această reformă administrativă, îl formează cu certitudine, schimbarea moravului viciat, atât al administratorului, dar mai ales al celor administrați și stabilirea între aceștia de raporturi corecte și legale.

O strânsă legătură, va trebui să existe deci, între organizația socială și dezvoltarea culturală.

Să se întroneze în administrație o erarhie a vâlerilor printr'o selecție mai aleasă, în care să se ceară celor chemați cu conducerea serviciilor publice, mai mult caracter, mai multă muncă și serioasă pregătire intelectuală și profesională.

Să se înlătore deci pătrunderea în acest corp prin nepotism, intervenționism de orice categorie sau prin orice alte căi, a tuturor celor încapabili, nedemni sau nepregătiți.

Cu toate acestea, nu se va putea ajunge la scopul dorit, în niciun caz, dacă nu se va asigura un echilibru necesar.

Căci într'adevăr, în schimbul unor atât de pretențioase obligațiuni, se cuvin și unele îndatoriri:

Prima, ar fi o retribuție cât mai echitabilă (lucru care pentru moment nu există); o avansare justă și meritorie, dar și mai ales, asigurarea continuității și stabilității funcționarului, care nu trebuie să mai fie ca fulgul pe apă, la discreția și dispoziția tuturor și în deosebi, a unor dintre politicieni, cari prin unele intervențiuni nejustificate în numele binelui general, opresc bunul mers al aparatului administrativ, răpind astfel funcționarilor, prestigiul necesar și puțința de a-și exercita atribuțiunile în mod conștiincios și legal.

Altminteri această reforma, nu va da nici un rezultat și va fi întocmai ca „Lupul care și-a schimbat părul, dar năravul ba”.

Fie, ca începutul anului nou, să însemneze și o eră nouă pentru administrație

Nicolae M. Gretzi,

Secretarul Preturii Băneast-Ilfov. Diplomat în Științe Administrative. Contabil Autorizat.

In numărul viitor ale revistei noastre, vom continua publicarea părerilor altor personalități, cari — ca-și d nii prof. Nicolae Iorga, Stancu Brădișteanu, C. Rarinescu, profesor universitar, N. Batzaria scriitor și ziarist, Dr. C. Ciupe, etc. sprijină adevărul cauzei susținută de noi.

Moartea lui Șerban Constantinescu-Joseni.

În ziua de 15 Ianuarie s'a stins din viață, după o scurtă suferință, Șerban Constantinescu-Joseni, unul dintre cei mai valoroși reprezentanți ai corpului notarilor comunali.

În urma absolvirii școlii de notari din Panciu, fiind clasificat I-ul, Șerban Constantinescu-Joseni ocupă postul de notar, în anul 1912.

În 1916, cu toate că, în calitatea sa, era mobilizat pe loc, a luat parte la campania 1916-1918.

† Șerban Constantinescu-Joseni.

Imediat după unire, prin stăruința și munca depusă, a reușit să organizeze corpul de notari din vechiul regat și Basarabia, sub denumirea de Asociația Generală, al cărui președinte a fost până ce, — tot prin stăruința sa — a fuzionat cu organizația notarilor din Ardeal. Aceasta pentru că Șerban Constantinescu-Joseni era contra regionalismului atât de dăunător oricărei mișcări serioase. În organizația fuzionată pentru meritele sale Șerban Constantinescu-Joseni a fost ales cu unanimitate ca prim vicepreședinte. Cu ani înainte, a scos pe cont propriu revista „Notarul Român”, organ al Asociației. Deasemeni

„Codul administrației rurale”, o lucrare de 700 pagini, cu toate legile uzuale, aduse cu toate modificările la zi pentru edificarea corpului funcționarilor administrativi — rural. Atât înjghebarea organizației, scoaterea revistei și a codului ad-tiv, le-a făcut din punga sa săracă, în cele mai multe cazuri luând pâinea dela gura copiilor săi. Punându-se în serviciul organizației: spre a servi un ideal, cum spunea el, de atâtea ori. Când i se făcea observații să nu mai cheltuească și alerge, zdruncinându-și sănătatea, el răspundea: „De copiii mei va avea grijă Dumnezeu”. Eu trebuie să duc la bun sfârșit idealul vieții mele, numai astfel ne vom putea împune și vor fi luate în seamă dezideratele noastre.

Munca depusă zi și noapte, numai în serviciul organizației și binele ad-ției rurale, i-a scurtat viața, când el putea să trăiască încă mulți ani.

Moare ca un adevărat erou pe câmpul de luptă, în ultimul drum ce făcuse la un coleg în jud. Brăila, tot pentru organizația profesională. Pe un ger îngrozitor, fiind nevoit să meargă dela gara Făurei până în comuna Filipești cu căruța, a contractat o gripă puternică, ce i-a atacat rinichii, de care suferea, grabindu-i sfârșitul. Moare în vârstă numai de 44 ani, lăsând în urma sa o soție zdrobită cu 6 copii, absolut săraci.

Până în ultima clipă s'a interesat de stadiul proiectului de reformă administrativă, dorind să fie realizate revendicările Asociației Sale.

Notarii comunali din România sunt pe veci recunoscători memoriei lui Șerban Constantinescu-Joseni.

Viața sa, de abnegație și munca dezinteresată va fi o pildă permanentă și plină de înbold, pentru activitatea tuturora.

Fie-i țărâna ușoară!

„A. R.”

Îndeplinirea procedurii în comunele rurale.

Prin art. 178 ult. aliniat al L. O. A. L. între în sarcinările înșirate și atribuție notarilor prin acest text — li-se mai pune în sarcină, „obligativitatea remiterii tuturilor actelor procedurale emanaate de la justiție, cum și a orice fel de acte și ordine de chemare ale diferitelor autorități”. — Prin art. 179 ult. aliniat din aceeași lege prevede întocmai aceleași dispozițiuni, ca la articolul precedent și anume:

„Secretarul sătesc este însărcinat cu remiterea tuturilor actelor procedurale emanaate de la justiție, cum și a ori căror acte și ordine de chemare ale diferitelor autorități, (și spre ironie se mai adaugă: **sub priveghereă și răspunderea notarului**).

Din relatarea acestor texte rezultă categoric, că actele procedurale îndeplinite de secretar, au fost, sunt și rămân lipsite de ori ce răspundere — țap ispășitor fiind tot notarul, întru cât cu amenzi disciplinare judecătorești, date de aceste instanțe în ședințe publice — pentru o greșită înmânare a unei citațiuni de către secretar, au fost amendați notarii și nici decum funcționarul, ce a săvârșit-o deși legea l'a investit cu această calitate, dar fără răspundere personală.

Legea Unificării Administrative (art. 368), prevede dispensarea categorică — a notarilor de a fi în comună și agenți distribuitori — clasati pe treapta vătăjeilor comunali, fiind în joc prestigiul unui corp întreg — și socot că numai cinste nu i se face notarilor — proveniți chiar din avocați — de a i lătra căinii satelor și a se pune rău cu locuitorii certat cu justiția, prin transportarea la locuințele lor, spre a înmâna citațiuni —și hotărâri condamnatoare.

Colegii notari cunosc îndeajuns rigorile suferite de pe urma acestor dispozițiuni de lege buclucase și — își dau seamă în ce situație au fost puși — și ce tratare au avut —, plus veșnicele conflicte cu autoritățile judecătorești.

Cum suntem în preajma apariției unui nou proiect de lege administrativă, iar printre membrii comisiei ce-l întocmesc figurează și un coleg de breaslă notarială; ar fi de dorit și de a sa datorie să pună mult suflet pentru a scăpa corpul notarilor de această nedreptate, cauzată printr'o lege ce a adus, în special colegilor, numai deprimare și haos în lucrări.

Este foarte ușor a se întocmi legi și a se impu-

ne sarcini, dar în aplicarea lor trebuie luare aminte, trebuie o cumpănă dreaptă spre împăcarea intereselor administrative. La ce ar folosi apoi o lege despotică, lipsită de îndurare legală?

S'ar creia numai suferinți slăbind cu totul credința în dreptate și secătuiind de timpuriu energii necesare administrației, care sunt atât de căutate în funcțiunile intereselor locale și de stat.

Numai notarii și poate și o parte din șefii erarhici cunosc aglomerarea tuturilor însărcinărilor date lor prin legi și regulamente, din cauza căror lucrări, el este ținut să fie veșnic la cancelarie. Atunci când și cum să distribue și procedurile în 6—15 sate din comună sau cercul notarial? Cum rămâne cu calitatea sa de șef al cancelariei, când este mereu pe drumuri, — cu acte procedurale? Când să mai găsească timp necesar să-și mai aranjeze toate celelalte lucrări, arhiva, și să satisfacă nevoile locale ale populației rurale?

La toate acestea, să-mi fie îngăduit a arăta și alte neajunsuri ce întâmpină notarii cu îndeplinirea acestor lucrări pe teren.

În primul loc, Prefectura de județ și Prefura — ordonă ca notarul să fie în orice timp la cancelarie, în timp ce justiția își împune plecarea prin sate cu actele sale procedurale, căci în caz de neîndeplinire la timp și legal a acestor acte, amenziile judecătorești aplicate notarilor înghite întregul salariu lunar ce primesc acești funcționari, — plus observațiile și amenințările ce nu mai conțin.

În aceste delicate situațiuni, care-i scuza notarului? Raportezi; Ți se comunică: „Treaba Dumitale, răspunzi personal”.

Care-s obstacolele ce se mai opun?

Să presupunem, că un notar primește zilnic 10-20 adrese cu 15-30 citațiuni și hotărâri judecătorești spre a le înmâna în toate satele din raza comunei sau cercului notarial, ale căror urgență se cere, fără a se ținea seamă de depărtarea la zeci de kilometri sat de sat plus timpul necesar și mijloacele de transport, reduse — pt. notar — până la minimum. Cum procedează? La ce se mai expune în drumul său, în timp de iarnă și timpuri grele, cu drumuri în cea mai mare parte devenite impracticabile și desfundate — de ploii — plus felul de tratare din partea cetățenilor, când li-se face înmânarea acestor acte condamnatoare?

Spre a fi sincer, voi afirma de la început, că majoritatea locuitorilor chemați de instanțele judecătorești, sunt oameni certați cu justiția, vagabonzi și alți delicvenți, cu care notarul trebuie să fie în contact direct, ba mai mult, să le pătrundă și în locuințele lor spre a îndeplini actul ordonat.

Cel chemat — în cauză se eschivează — ne refuză primirea actului sau primindu-l nu voește a ne semna dovada de primire ce-i prezentăm și în această împrejurare notarul e nevoit să dresaze convenitul proces verbal în conformitate cu dispozițiunile art. 68 din legea judecătoriilor de ocoale, trebuind în acelaș timp să găsească și doi martori streini de serviciile primăriei sau poliției locale, care să semneze, ca asistenți, alături de notar, acest proces verbal, spre a fi legală constatarea făcută.

Aici însă, este partea cea mai grea a procedurii, căci nimeni nu se oferă ori cât ar fi rugați, ca să semneze și să asiste pe notari în atari situațiuni, deoarece nu vor să se pună în conflict direct cu vecinul, ruda sau consăteanul lor.

Ce-i rămâne de făcut notarului? Care-i puterea de constrângere spre-ai face pe martori să ne semneze actul procedural constator îndeplinirii, în cazuri extreme?

Soluția pare a fi următoarea: Notarul să gasească 2 oameni streini de localitate, plătindu-i pe cont propriu — care să meargă și să-l asiste în asemenea cazuri, în toate satele comunei, tot timpul zilei semnând ca martori actele dresate.

Sunt cazuri când în timpul muncilor agricole, locuitorii satelor părăsesc toți locuințele. Pe cine găsește notarul martori să-și facă forma și să fie crezut că a îndeplinit actul procedural încredințat?

Se obișnuște în majoritatea cazurilor îndeplinirea, în asistența oamenilor ce sunt în serviciile primăriei în special guarzii comunale și în acest caz semnând procesele verbale, procedura este nulă față de lege, procesul în caz de contestatiune, urmând să se reia din nou în judecată, iar notarul pedepsit — desigur că a dat loc la contestări, pierdere de timp — energie și material stricat în zadar. (etc.)

Această stare de lucruri trebuie să aibă un sfârșit. Sunt notari condamnați la amenzi judecătorești, ce întrece salariul lor pe un an întreg — urmărit și vânduți de fisc în averea lor, iar alții ispășind fuchi-soarea prin faptul atacării în falș a unor proceduri îndeplinite și pe care fie din insuficienta apărare sau lipsă de dovezi au tras consecințe fatale, ridicându-li-se drepturile civile și politice — plus observațiunile șefilor erarhici destul de aspre. Nu vreau să mai adaug celelalte neajunsuri pătimate de pe un ma comunci, care nu dă material suficient necesar

răspunsurilor ce se cer, și nici ajutor la lucrări aglomerate de acest gen trebuind să lucreze numai singur notarul, de la intrarea și până la expedierea corespondenței, întreaga operațiune — cerută — acestor lucrări.

Semnatarul acestor rânduri expune, cele de mai sus, din proprie experiență și dovedesc îndeplinirea procedurilor aglomerate ce urma să le îndeplinesc în 30 sate, ce compuneau fosta comună Gaalata din acest județ — plus că în prezent la comuna ce funcționez, am îndeplinit singur la locuitori peste 7000 de citații, adrese, cărți de judecată, sentințe penale și civile, diverse ordine de chemare, etc., numai în interval de 8 luni de zile, fără celelalte lucrări ce se cer unui notar, ca stare civilă, birou populație, lucrări de rechiziție, recrutare, mobilizare secretă, — contabilitate comună, lucrări statistice, agenție poștală, lucrările consiliului comunal, eliberări bilete de proprietate vite, viza lor, efectuări de alegeri și întocmirea listelor electorale la toate colegiile, poliție administrativă și judecătorească, eliberări de certificate și diferite acte ale locuitorilor ce au recurs la oficiul nostru, și întreaga corespondență cu toate autoritățile, aranjarea și cusutul dosarelor și a întregii arhive comunale, etc.

Această muncă excesivă făcută numai pentru un salariu de 1667 lei lunar, au zdruccinat și consumat în schimb zi cu zi, aproape întreaga mea ființă. Remarc faptul muncii, prin aceea că numai în anul expirat 1933, în acest județ, au decedat la posturile lor 3 notari în floarea vârstei secerați de „tuberculoză”, din cei 30 notari, câți avea județul întreg, iar alți își așteaptă același sfârșit tragic.

Nu cersim milă nimănui, dar am dori ca și drepturile noastre să nu ni se întunece.

Trbuie să se știe, că notarii înțeleg să depună munca lor până la sacrificiu de sine, sub toate raporturile, și că servesc Patria, nemai având niciodată repaus sau plată pentru munca de ore suplimentare — deși pe mulți îi apucă muncind la birou, faptul dimineaței, fără să se fi odihnit.

Va urma ulterior expunerea îndreptărilor preconizate în privința — acestor lucrări — ce am expus mai sus.

Președintele — filialei — notariale Iași:

Mihail Grigoriu.

Notarul cerc. Mironcasa Iași.

In vederea plasării notarilor diplomați, președintele nostru d. Alex. Comșia, a făcut demersurile necesare pe lângă Ministerul de Interne, direcțiunile fostelor școli de notari, cât și pe lângă prefecturile de județe.

Dsa a primit asigurări că această chestiune se bucură de toată atenția forurilor competente.

Sfaturi medicale.

Incepem publicarea „Sfaturilor medicale” care a fost întârziată de lipsa spațiului, în ultimele numere din revistă. Articolul de mai jos, datorit distinsului nostru colaborator, d. dr. Augustin Maior, prim-comandantul Salvării din Timișoara, este pe cât de interesant, pe atât de instructiv și folositor colegilor notari.

1. Despre răni.

Rană se numește orice întrerupere în continuitatea pielii. Rănilor, în general, din două puncte de vedere pot să pericliteze sănătatea omului și anume: 1) servesc ca poartă de intrare pentru microbi în organism, pericolul infecției; 2) pot se intereseze vasele de sânge (artere, vene) și atunci avem în fața noastră pericolul sângerării.

După modul cum se produc rănilor deosebim diferite tipuri, a căror aspecte vor depinde de modul și unealta, care a cauzat-o. Astfel avem răni tăiate, lovite, împunse, rupte, contuze, mușcate, împușcate și răni arse. Soarta rănilor și a rănitului depinde de multe ori de primul pansament, care se aplică de obicei de laici. De aceea, este datoria fiecărui om să-și câștige cunoștințele necesare pentru a putea aplica astfel de pansamente și de a da primul ajutor, care de multeori trebuie să fie chiar salvator al vieților omenești. Pe lângă cunoștința aceasta, se mai cere ca să ne îngrijim, ca materialul necesar pentru astfel de pansamente să ne stea întotdeauna la dispoziție, fiindcă nu știm niciodată momentul când se întâmplă vreun accident, trăim doar în secolul vitezei și a grabei excesive.

Cel mai mare dușman al rănilor sunt microbi, niște viețuitoare foarte mici — vizibile numai mărite de sute de ori la microscop — cari trăesc cu miliardele, pândind în jurul nostru vre-o porțiță, ca să ajungă și să pătrundă în corpul nostru, cauzând diferite infecții. Bineînțeles distingem multe soiuri de microbi, dintre, cari pentru răniri sunt periculoși: 1) aceia, cari cauzează puroiarea rănilor și inflamația lor, ca la erisipel (orbanț) și flegmon și 2) microbii tetanosului, cari mai ales în cazuri de răniri cu pământ pot să amenințe foarte serios viața omului. La astfel de răniri cu pământ, cari sunt foarte frecvente la țărânul nostru, cât de mici și neînsemnate ar părea ele, este bine să ne adresăm medicului pentru injecții preventive, cari opresc apariția tetanosului, care în 99% este mortal.

Să vedem acum ce se întâmplă, dacă microbii amintiți ajung în rană și o infectează?

Se încinge o luptă pe viață și moarte între microbi și soldații corpului nostru, globulele albe din sângele omului sosesc la fața locului, prin circulația sângelui și se adună cu milioanele în jurul rănei infectate. Soarta rănei și deseori chiar a rănitului depinde de rezultatul acestei lupte. Dacă soldații noștri, globulele albe, ies învingătoare, rănitul rămâne sănătos și rana se vindecă, dacă însă microbii se dovedesc a fi mai puternici, rănitul se îmbolnăvește în urma năvălirii microbilor în sângele lui și dacă se și înmulțesc, acolo cauzează înveninare de sânge, așa numitele septicemii, cari foarte des se sfârșesc tragic, cu moartea. Din acest motiv am accentuat mai sus, că soarta rănii și chiar a rănitului depinde foarte des de aplicarea primului pansament.

Prima grijă a noastră va fi deci să ferim rana de infecție cu acești microbi periculoși, evitând ca prin un procedeu greșit chiar noi să introducem infecția în rană. Pentru ajungerea acestui scop se cere, ca tot ce ar putea ajunge în contact cu rana să fie curățit de microbi, în termen medical să fie steril! Astfel mâinile, instrumentele (pensele, etc.) și pansamentele (tifon, vată). Curățenie pedantă mai presus de toate.

Știm cu toții foarte bine, că microbii mor la 100° în apa fierbândă, de aceea instrumentele vor fi curățite, sterilizate prin fierbere mai îndelungată, iar pansamentele prin aburii fierbinți. Afară de acest procedeu fizic, microbii pot să fie omorâți și cu ajutorul unor materii chimice numite desinfectante, cum sunt carbolul, lisolul, lisoformul, sublimatul, iodoforul, tinctura de iod și altele.

Curățirea mâinilor: Mâinile noastre cât de albe și curate par, totuși sunt încărcate de microbi și fiindcă prezintă prea multe încrețituri și din cauza unghiilor din punct de vedere medical, absolut sterile nici nu le putem face, totuși măsurile prescrise trebuie luate și anume: înainte de toate ne vom spăla mâinile 5 minute în apă caldă cu săpun și după curățirea unghiilor le vom introduce într-o soluție desinfectantă de sublimat, lisol, sau lisoform, eventual le vom spăla cu alcool.

Tifonul și vata care poate să ajungă în contact direct cu rana, trebuie să fie sterile și se pot obține în cartoane închise dela farmacii. Inainte de a pansa definitiv rana, trebuie să o curățim de eventualele corpuri străine (pământ, etc.), dar mai ales jurul ei.

La răniurile de pe cap vom depărta părul din jurul rănei, tăindu-l. Vom proceda în felul următor: acoperim rana cu un tampon de tifon ori vată, toate sterile, fixându-le cu mâna stângă, iar cu mâna dreaptă vom spăla pielea din jurul rănei cu vată sterilă muiată în benzină pură, ștergând totdeauna dela rană spre periferie, adecă în afară. În general rana propriu zisă nu va fi atinsă cu mâna, nici spălată sau curățită, cum se obicinuește de cei nepricepători: Spălarea sau curățirea rănei se admite numai în cazuri externe, când este plină de noroi sau murdărie de stradă. După ce am curățit jurul rănei — numai jurul rănei — și l'am badijonat (uns) cu tinctură de jod, eventual am pus în rană câteva picături de balsam peruvian, vom aplica pe rană tifon iodoformizat sau cu dermatol și apoi pansăm cu fașă în modul obicinuit. Aplicarea co-

plastului direct pe rană nu este admis. În comerț (farmacii, drogerii) se găsească pansamente astfel preparate, cari se pot aplica foarte practic și repede având o parte care se poate pune direct pe rană, fără să fie atinsă cu mâna. Aceasta mai ales în cazuri urgente, când pentru spălarea mâinilor nu este timp.

În numărul viitor voi vorbi despre sângerări.

Bine înțeles, sângerarea de multe ori prezentând pericol mai mare, care poate amenința viața în mod iminent: la darea primului ajutor, oprirea ei va trebui să fie prima noastră datorie. În general ne vom ocupa totdeauna dintâi de simptomul cel mai alarmant, care amenință mai mult viața.

Dr. AUGUSTIN MAIOR,
medic-șef al Ambulatorului Policlinic, primcomandantul Salvării, Timișoara.

O NEDREPTATE STRIGĂTOARE.

Corpul notarilor din vechiul regat, din punct de vedere al pregătirii lor profesionale și al drepturilor câștigate se împarte în 3 categorii:

1. Absolvenții ai școalelor de notari din Vechiul Regat găsiți în funcțiune la 1916 și au servit neîntreput până la punerea în aplicare a Statutului Funcționarilor publici din 1924 — care i-a declarat stabili și se găsesc și azi în serviciu.

2. Notarii fără studii speciale, găsiți în funcțiune la 1916 — și care au fost declarați stabili — aflați și azi în serviciu.

3. Notarii numiți după punerea în aplicare a Statutului Funcționarilor — numiți cu titlu de agenți pe baza examenilor sumare de la Prefecturi.

Cei arătați în categoria I-a conf. art. 212 al legii Organizării comunele rurale din 1908 — o parte din ei au avansat administrator de plasă, azi prim pretori, etc., iar ceilalți și-au continuat serviciul până astăzi. Legea de Unificare Administrativă din 1925, prin art. 369, i-a clasificat, asimilându-i cu licențiații în drept, diplomații în științe de Stat, și cu absolvenții școalelor de notari din Ardeal.

Legea de Organizare a Ministerelor din 1929 la modificarea art. 62 și 204 a prevăzut că: „Funcționarii aflați în serviciu la punerea în aplicare a Statutului Funcționarilor (1924), și care se găseau în serviciu la 1916 — chiar dacă nu au titlurile de studii cerute, pot înainta până la gradul de șef de serviciu inclusiv”.

Din punct de vedere al salarizării, acești notari din aceste trei categorii au fost clasificați într-o singură categorie, astfel că absolvenții școalelor de no-

tari găsiți în funcțiune la 1916, declarați stabili în 1924, și asimilați prin art. 369 al legii din 1925 cu notarii titrați — și care au experiență în serviciu de 20-25 ani — primesc salariu la fel cu notarii numiți eri cu titlu de agent.

Tocmai aci este nedreptatea și deci o măsură neechitabilă, care nemulțumește o categorie de notari cu drepturi câștigate, care pe lângă studii și experiență în serviciu, s'au dedicat slujbei și au dus calvarul nevoilor în 2 războaie (1913-1916), când toată greutatea aprovizionării armatei, rechiziții și trimiterea ostașilor la corpuri a trecut numai prin mâinile notarului — și acum după o muncă de 20-25 ani primește un salariu la fel cu cei numiți azi — cum am zis — cu titlu de agenți.

După cum li s-a recunoscut studiile și experiența în serviciu și au fost asimilați cu titrații — urmează ca și salariile să le aibă la fel.

Elementele bune, care s'au devotat serviciului, după atâția ani — trebuiesc încurajate — valorile selecționate — și odată introduse aceste erarhiări în corpul notarilor — nivelul administrației și moralul funcționarilor se va ridica, vor da noi dovezi de muncă. Avem elemente bune cari lăncesc în serviciu, văzând nedreptatea ce li se face.

Pe lângă acestea — prin noul proiect de lege aflător în studiu, să li-se mențină drepturile câștigate — așa după cum li-s'a menționat și prin legile anterioare.

Dimitrie Comșa, notar.
Săcueni-Dâmbovița.

RECENZII.

Obligați și recunoscători puterei de creație a geniului românesc, publicăm recenziile ultimelor cărți ale scriitorilor noștri, îndrumăm pe toți cititorii revistei „Administrația Română” să le citească, pentru a-și îmbogăți cultura și a sprijini mișcarea literară națională:

LUCEAFĂRUL sau romanul lui Mihai Eminescu de Cezar Petrescu.

Nu este viața romanțată a marelui nostru poet, ci un roman propriu zis. Viața în sine a lui Eminescu, tragică, angrenată în destinul familiei sale, reprezintă elementele unui patetic roman. Căci, chiar dacă Eminescu n'ar fi realizat nimic din opera sa nepieritoare, dacă ar fi fost un mediocru ca oricare altul — chiar cu acest destin, și încă viața sa, urmărită an cu an, paralel cu opera, dar în afară de operă, și tot depășește materialul comun al unui roman.

Romanul, autenticul roman țesut pe canavaua unei vieți trăite, nu e o excepție. A dovedit-o odată Merejowski când a scris romanul lui Leonardo de Vinci. Au dovedit-o de altfel toți romancierii, fără excepție, când dela o existență obscură și de la un fapt divers, s'au inspirat pentru a scrie romane monumentale.

Să nu uităm că romancierul nu e constrâns să copieze realitatea, căci realitatea e adeseori neverosimilă, ci să dea o versiune plauzibilă, posibilă, a realității.

Ce l-a determinat pe autor să conceapă acest roman și cum? Reproducem din interview-ul apărut în „Curentul” din 25 Dec. 1934:

„Mărturisesc că e un vis vechiu al meu. Datează, pot spune, din adolescență, de când am citit Geniu Pustiu, romanul neisprăvit și lăneș, unde Eminescu a exprimat o mare parte din sufletul și din viața sa, și din ideile sale de atunci, — ca de altfel și din Sărmanul Dionis. Dar planul efectiv al romanului are o dată mai recentă, de acum 4 sau 5 ani. Conștient și inconștient am adunat materialul necesar, pe două planuri: pe cel al romancierului și pe cel al biografului. Căci știu să subliniez faptul că dacă romancierul își permite în decursul romanului oarecari libertăți de interpretare a realității, adevărul biografic a rămas respectat până la

sfârșit. N'am scris o pagină care privește strict viața lui Eminescu, fără alte deschise în față: biografii, monografii, memorii, volume de critică, reviste ale timpului”.

Editura „Naționala-Ciornei” S. A.

ARGHEZI T.: Ochii Maicii Domnului (roman). Un îndrăgostit recunoaște în ochii Maicii Domnului tresărirea ochilor iubitei lui. — Subiect de simplitate biblică ca toate dramele mari și emoționate. — Primul roman al marelui nostru scriitor este desigur un eveniment literar.

REBREANU L.: Gorila (roman). Marele maestru al romanului social, s'a aplicat și de data aceasta asupra fenomenelor de descompunere socială cari caracterizează societatea noastră contemporană. „Gorila” vrea să fie pictura pe fond vast și de imense proporții a acestei actualități românești prinsă în sbaterea ei cea mai caracteristică. (Editura „Universala” Alcalay și Co.)

CAMIONETA VERDE. Roman politico-social de M. Sevastos, directorul revistei „Adevărul Literar” și autorul vol. „Aventurile din Str. Grădinilor”.

Adrian Nichita, ziarist, intră după războiu în mișcarea agrariană. Trăește toate fazele ascensiunii partidului agrarian, în care masele și opinia publică își puseseră toată încrederea.

Eroul se îndrăgostește de Olga, un suflet de elită, care intră funcționară în secretariatul partidului.

Agrarienii venind la putere, Nichita asistă la toate etapele guvernării, intrând în culisele vieții politice.

Zi cu zi îl cuprinde deziluzia.

Dar descompunerea morală din juru-i se întinde și asupra Olgăi, care, pentru toalete, bijuterii și bani, se dă secretarului partidului, un demagog obiect.

Nichita are bănueli, e torturat de gelozie, suferă în demnitatea-i jignită.

Intr'o zi eroul își prinde soția cu secretarul partidului.

Această împrejurare, coincizând cu mari deziluzii și în opera de guvernare. Nichita se retrage la o mică fermă, în mijlocul câmpului, cu un singur vecin — moș Ursu, care încarnează spiritul țaranului român.

Moș Ursu se ceartă cu fiul său și își vinde casa. Nichita o compără, o dăruie și trece cu plugurile pe locul ei, rămânând singur, izolat, în mijlocul naturii... atras însă de zorii unei alte dragoste, sub forma unei pasagere de o rară drăgălășenie și delicatețe.

Volumul acesta va apare în „Colecția ROSIDOR” renovată și mărită la dimensiunile volumelor obișnuite, iar prețul rămâne tot **Lei 25.**—

In editura „Cartea Românească” a apărut romanul Cântec de sirenă, datorit cunoscutului scriitor N. Pora.

Subiectul acestei cărți este țesut pe duioșia și seninătatea sufletului femeiei, a țărâncei române, supusă instinctiv și sublim puternicelor legi ale firei: dragostea și durerea. Sentimentele, nedeformate de convenționalism și civilizație, sunt descrise cu multă măiestrie; durerea, cu accentele cutremurătoare și totuși adânc omenești, iar dragostea prin puterea ei înălțătoare și purificatoare.

Ceea ce Titel Ianolu, copil de bogătași, nu a întâlnit în capitală și nici la Paris, unde a fost trimis pentru studii, a găsit în satul său pe de malul mării: dragostea și sufletul curat al Irinei, copila orbei Maranda:

„Iar întoarcerea lui la înțelesul real al vieții, deplina prefacere ce simțise că se operase în el, decând trecuse prin purgatoriul durerii celei mai cumplite, îl silise să dea uitării și silnica-i deprindere de a ocoli adevărul și de a-l altera”.

„In chip firesc, aproape fără nici o efortare evoluase spre acea echilibrare sufletească grație căreia cinstea și echitatea — cele două postulate ale vieții omului normal — ajunseră să predomine”.

Cartea domnului N. Pora, este o simfonie a durerii și dragostei, creatoare de înaltă morală sufletească.

APOSTOL. Roman de Cezar Petrescu. (Ediția III-a). In urma neobișnuitului succes obținut cu romanul „APOSTOL”, care a făcut ca primele două edițiuni să se epuizeze într'un interval de timp foarte scurt, și pentru a-l pune la îndemâna și a acelor cititori, cari nu și l-au procurat încă, Editura „Cugetarea” a tras o nouă ediție, ce apare în aceeași îngrijită prezentare grafică ca și precedentele.

Cheia succesului desăvârșit pe care l-a reputat această operă literară depinde de doi factori: unul de ordin material și unul de ordin spiritual.

Primul înfățișează talentul cu care este redată povestirea.

Al doilea factor, și cel mai important, este substanța romanului.

Eroul principal, Apostol, căruia autorul i-a dat

înadins acest nume simbolic, sintetizează pe toți acei indivizi obscuri, anonimi, în jurul cărora nu se face niciun șgomot efitin, dar a căror strădanie mărunță, efectuată zi de zi, pas cu pas, în urmărirea unui țel nobil și precis, atinge de multe ori culmi de epopee.

Romanul **Apostol** satisface pe deoparte o adâncă nevoie sufletească a cititorului, iar pe de alta, constituie și un îndreptar, în deosebi pentru tineretul pentru care lupta cu viața abia începe și care are nevoie în scopul acesta de o armură sufletească cât mai rezistentă.

De aci, reese și motivarea succesului desăvârșit pe care romanul d-lui Cezar Petrescu l-a reputat asupra masei cititoare dela noi, — succes care este încă departe de a se fi epuizat.

Informațiuni.

D. Alex. Comșia președintele Asociației Generale a Notarilor Comunali din România, împreună cu **d. Petru Popovici**, consilier, s'au prezentat d-lui **Ministru Valer Roman**, înmânându-i un raport detaliat asupra situației notarilor comunali.

D. Ministru a promis toată sollicitudinea d-sale, cu prilejul încadrărilor ținându-se cont de revendicările notarilor comunali, bazate pe legi și decizii. Merită să fie relevată, cu această ocazie, bunăvoința d-lui **Ministru Valer Roman**, și dsa fecior de notar comunal, fața de **Asociația noastră**.

Cu ocazia eventualelor deplasări la București colegii notari găsesc în imediata apropiere a Ministerului de Interne, la Hotelul „Veneția”, camere curate și bine amenajate. La oricare etaj, camerele cu un pat costă 80 lei, iar cele cu 2 paturi, 120 lei, prețuri reduse numai pentru notari.

Aducem la cunoștința colegilor notari că toate plângerile primite la redacție au fost trimise la locurile în drept pentru a se lua măsuri pentru curmarea acestei situații.

In urma intervențiilor noastre, vom putea aduce în curând, vești îmbucurătoare.

Casier al revistei: REMUS ANIA, notar, Fratelia-Timișoara.

La ziarul

„Curentul”

colaborează cei mai de seamă ziariști și scriitori români, în frunte cu vejnical apărător al notarilor comunali, **d. PAMFIL ȘEICARU.**

